

Kuopion kaupungin osallisuusmallin ehdotukseen saatujen lausuntojen ja mielipiteiden tiivistelmät ja vastineet niihin

Meidän Kuopio -osallisuusmalliin pyydettiin lausuntoja 31.8.2025 mennessä.

Lausuntoja saatiin yhteensä 35 kappaletta.

Saadut lausunnot, mielipiteet sekä niihin laaditut vastineet on koottu tähän dokumenttiin. Lausunnot ja mielipiteet ovat pääosin tiivistelmiä. Kaikki lausunnot ja mielipiteet saapuivat sähköpostitse. Lausunnot ja mielipiteet on numeroitu saapumisjärjestyksessä. Asiakirja on laadittu selkeyden vuoksi siten, että vastineet sijaitsevat sen lausunnon osan tai lauseen kohdalla, johon on katsottu tarpeen vastata.

Vammaisneuvosto pyysi, että heidän lausuntonsa osallisuusmallin esitykseen on käytettävissä.

1. Kuopion invalidit ry	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämisehdotukset	Vastine
A. Vammaisten henkilöiden erityistarpeiden huomioiminen kaikissa osallisuuden menetelmissä. Erityisesti: kielellinen saavutettavuus, fyysinen esteettömyys, ajankäyttö.	Osallisuuden menetelmien hyödyntämistä kehitetään osana henkilöstökoulutusta.
B. Vammaisvaikutusten arviointi päätöksenteossa. Erityisesti kaikissa päätöksissä, jotka vaikuttavat vammaisten henkilöiden asemaan, palveluihin tai osallistumismahdollisuuksiin.	Kuopion kaupunginhallitus on hyväksynyt 21.10.2024 päivitetyn ohjeen ja lomakkeet päätösten vaikutusten ennakkoarvioinnista. Päätösten vaikutusten ennakkoarviointi tehdään toimielinpäätöksiin. Lapsivaikutusten lisäksi arviointiin sisältyy vaikutukset muihin eri ihmisryhmiin kuten vammaisryhmiin. Päätösten ennakkoaiikutusten arviointiin voidaan osallistaa esim. vammaisryhmiä. Välitetään vammaisvaikutusten arviointitarve vaikutusten ennakkoarvioinnista vastaaville henkilöille kaupungin hallintopalveluihin.
C. Vammaisneuvoston roolin vahvistaminen: lausuntopyynnöt kaikista vammaisia ihmisistä koskevista päätöksistä, vammaisneuvoston edustajan nimeäminen kaupungin osallisuuden kehittämisryhmään, vammaisneuvoston osallistuminen päätösten vaikutusten ennakkoarviointeihin.	Nykyisin kaupunki pyytää lausuntoja kaikilta niiltä tahoilta, joita ko. päätös koskee. Osallisuuden kehittämisryhmä tekee vaikuttamistoimielinten kanssa tiivistä yhteistyötä. Päätösten vaikutusten ennakkoarvioinnissa osallistetaan jo nykyisin vammaisneuvoston jäseniä. Kansalaistoiminnan palvelut -yksikössä on tehty helmikuussa 2025 vaikutusten ennakkoarvioinnissa käytettäviä suunnitteluosallisuuden menetelmäkuvauksia . Päivitetään menetelmäkuvaukset vammaisneuvoston osaamista hyödyntäen.

D. Henkilökohtaisen avun ja tukipalvelujen huomioiminen vammaisten henkilöiden osallistamisessa ja osallistumisessa. Näitä ovat mm. henkilökohtainen apu tai tuki, kuljetus- ja tulkkauspalvelut, tekniset apuvälineet.	Kaupunki pyrkii huomioimaan jo osallistamisten suunnitteluvaiheessa, että kaikilla olisi yhdenvertainen mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa.
E. Digitaalisten osallisuuspalvelujen hankinnassa pitää huomioida niiden saavutettavuusvaatimukset (WCAG 2.1 AA - taso) ja lisäksi niiden pitää olla käytettävissä erilaisilla apuvälineillä.	Kaupungin hankintaohjeen mukaan hankinnoista tehdään päätösten vaikutusten ennakkoarviointi. Tässä yhteydessä arvioidaan suorat tai välilliset vaikutukset ihmisiin, ympäristöön, talouteen ja yrityksiin
F. Osallisuuskoulutukseen riittävästi sisältöä vammaisten henkilöiden kohtaamisesta ja heidän erityistarpeistaan osallisuuden toteutumisessa mm. Ydinasia-hankkeen materiaalien hyödyntäminen.	Osallisuuskoulutuksessa hyödynnetään laajasti jo kaikkea olemassa olevaa materiaalia vammaisten henkilöiden osallistamisesta.
G. Säännöllinen seuranta ja arviointi vammaisten henkilöiden osallisuuden toteutumisesta	Osallisuuden toteutumista ja osallistumista väestöryhmittäin seurataan.

2. Pohjois-Savon hyvinvointialue

Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset	Vastine
Osallisuusmalli tuo hyvin esille osallisuuden merkityksen kuntalaisten hyvinvoinnin edistäjänä. Malli painottaa asukkaiden aktiivista roolia. Osallisuusmalli tukee hyvinvointialueen tavoitteita erityisesti ennaltaehkäisevässä työssä ja palvelujen kehittämisessä. Päätösten vaikutusten ennakkoarvioinnin laajentaminen lisää päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja vahvistaa luottamusta päätöksentekijöihin. Luottamusta päätöksentekijöihin lisätään myös viestimällä osallistumisen vaikuttavuudesta, suunnitteluosallisuuden keinoilla ja lähidemokratiaa vahvistamalla.	
A. Osallisuusmallin toteutuksessa hyödynnetään kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistyötä. Erityisesti nuorten, ikäihmisten ja erityisryhmien osallisuutta voidaan vahvistaa yhteisillä rakenteilla.	Osallisuusmallia toteutetaan yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Tehdään kokeiluja ja toteutetaan tarvittaessa yhteisiä yhteistyön rakenteita.
B. Osallisuusmallissa on tärkeää varmistaa myös haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden ja ryhmien osallistumismahdollisuudet tunnistamalla ne ryhmät, jotka eivät ole osallisia ja jäävät helposti ulkopuolelle sekä etsimällä yhdessä heidän kanssaan sopivat osallistumisen keinot.	Kaupunki hyödyntää jatkossa enemmän vaikuttamistoimielimien asiantuntemusta haavoittuvassa asemassa olevien tunnistamisessa.

3. Pohjois-Savon syöpäyhdistys ry.

Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset	Vastine
--	---------

Osallisuusmallin kehittäminen on tärkeätä ja osa ajankohtaista kuntalähtöistä, yhdenvertaista ja osallistavaa päätöksentekoa. Kuopion kaupunki linjauksella osallisuustyön periaatteille on hyvin arvokas. Osallisuus on tärkeätä ajatella laajasti, ei vain vaikuttamisena päätöksentekoon, vaan myös yhteisöllisyytenä, kuulumisen tunteena ja arjen vuoropuheluna kaupungin ja asukkaiden välillä.	
A. Järjestöjen asema voisi olla vahvempi osallisuuden mahdollistajina ja yhteistyökumppaneina. Järjestöt tavoittavat haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt. Toivomme, että osallisuusmalliin sisällytetään konkreettisia keinoja vahvistaa järjestöjen osallisuutta, esimerkiksi palveluverkostoissa, alueellisessa kehittämisessä ja tiedonvaihdossa.	Kaupunki tavoittaa vaikuttamistoimielimen kautta haavoittuvassa asemassa olevia henkilöitä. Päätösten vaikutusten ennakoarvioinnissa arvioidaan vaikutukset ihmisiin, myös haavoittuvassa asemassa oleviin. Palveluverkostotarkasteluista ja muista kaupunkitasoisista ohjelmista tehdään tavanomaista laajempia maaseutu- ja lapsivaikutusten arvioinnit.
B. Toivotaan pysyvää, avointa ja vuorovaikutteista rakennetta, joiden kautta kuntalaiset, yhdistykset ja muut yhteisöt voivat osallistua kehittämistyöhön Kuopion kaupungin kanssa.	Osallisuusmallissa ehdotetaan perustettavan 3 uutta foorumia: kaupunki, maaseutu ja hyvät väestösuhteet. Kaupungissa toimii lisäksi seura-, järjestö- ja kulttuurifoorumit. Toimivista foorumeista saa tietoa mm. tilaamalla kaupungin uutiskirjeen, Hyvis-viestin: https://uutiskirje.kuopio.fi/
C. On tärkeätä varmistaa sairastuneiden, ikääntyneiden ja muiden erityisryhmien sekä heidän läheistensä mahdollisuus osallisuuteen. Fyysinen esteettömyys, selkokieli, digitaalinen saatavuus sekä eri kanavien hyödyntäminen tekee osallistumisesta mahdollista mahdollisimman monelle.	Kaupunki edistää yhä laajemmin asukkaiden yhdenvertaista mahdollisuutta osallistumiseen ja osallisuuteen. Kaupunki tukee digineuvontaa ja järjestää asukastilaisuuksia, joihin on esteetön pääsy. Kuopion kaupunginvaltuuston kokoukset tulkitaan suomalaiselle viittomakielelle.
4. Puhevaltuustojen Vertaistukiyhdistys ry	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämisohjeet	Vastine
Yhdistys pitää Kuopion kaupungin osallisuusmallin tavoitteita kannatettavina ja on erityisen tyytyväinen tavoitteeseen kumppanuudesta asukkaiden kanssa. Puhevaltuustojen vertaistukiyhdistys kannattaa osallisuusmallin hyväksymistä edellyttäen, että kielelliseen saavutettavuuteen liittyvät näkökulmat integroidaan kiinteäksi osaksi mallin toteutusta. Todellinen osallisuus toteutuu vain, kun kaikilla kuopiolaisilla on tasavertaiset mahdollisuudet osallistua yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen kommunikaatiotavasta riippumatta.	Kaupunki jatkokehittää mielellään osallisuutta ja yhdenvertaisia osallistumisen mahdollisuuksia kokemusasiantuntijoiden tuella ja hyödyntää erilaisten järjestöjen asiantuntemusta.

Suomessa arviolta 65 000–120 000 ihmisellä on eriasteisia puhe- ja kommunikaatiovaikeuksia, ja 632 000–812 000 suomalaista hyöttyy selkokielestä. Kuopiossa tämä tarkoittaa tuhansia asukkaita, joiden osallisuus riippuu siitä, kuinka hyvin heidän kommunikaatiotarpeensa huomioidaan. Tarjoamme osaamistamme ja asiantuntijuuttamme mallin jatkokehitystyöhön sekä henkilöstön koulutukseen erityisesti kommunikaation saavutettavuudesta ja puhevammaisten erityistarpeista.	
A. Yhdistys toivoo, että kaupunki edistää kielellistä saavutettavuutta mm. seuraavin keinoin: • selko- ja selkeä kieli kasvokkain ja verkossa • ACC-menetelmät kasvokkain ja etänä • kommunikaatiokorttien ja teknisten apuvälinen käyttömahdollisuus kokouksissa ja tilaisuuksissa • riittävä aika viestin muodostamiselle ja välittämiselle • Kommunikaatiokumppanin koulutus puhevammaisen henkilön vuorovaikutustapojen ymmärtämiseksi • Kuvat, symbolit ja piktogrammit tukemaan tekstipohjaista viestintää • tulkkauspalvelut (puhevammaisen tulkkaus, kuten puheentoisto, eleet, kirjoittaminen, piirtäminen, sovelluksien käyttö)	Kaupunki (osallisuusryhmä) suunnittelee yhdessä vaikuttamistoimielinten ja yhdistysten kanssa ohjeet ja linjaukset, miten kaupungin järjestämissä asukastilaisuuksissa huomioidaan eri väestöryhmien yhdenvertainen osallisuus ja osallistuminen.
B. Monikanavainen viestintä: • Erilaiset näköön ja ääneen perustuvat viestintäkanavat ja -keinot rinnakkain • Kirjallinen viestintä (verkkosivut, sähköposti, kirjeet) • Visuaalinen viestintä (kuvat, videot, infografiikka) • Auditiivinen viestintä (äänitiedostot, puhelinpalvelut) • Henkilökohtainen tuki osallistumisessa /tiedottamisessa • Tulkkauspalvelut osallistumisessa /tiedottamisessa	
C. Osallistumisen esteiden poistaminen • Kokoukset ja tilaisuudet sekä osallistumisympäristö • Ennakkoilmoitus tarvittavista tukitoimista (esim. tulkkipalvelut, avustaja) • Häiriötön ja turvallinen ympäristö kommunikoinnille	

• Riittävä aika puheenvuoroille ja mielipiteiden ilmaisemiselle • Teknisten apuvälineiden käyttömahdollisuus ja tekninen tuki • Tukihenkilön mukanaolo mahdollisuus tarvittaessa • Tulkin mukanaolo tarvittaessa huomioitava vuorovaikutustilanteessa • Tauot pitkissä tilaisuuksissa • Etäosallistumismahdollisuudet kommunikaatioapuvälineineen	
D. Materiaalien saavutettavuus • Selkokielineen versio kaikista tärkeimmistä asiakirjoista kuvin tuettuna • Visuaalinen tuki (kuvat, kaaviot, videot) • Sähköinen saavutettavuus (esim. ruudunlukuohjelmat, tekstin suurentaminen) • Konkreettiset esimerkit abstraktien käsitteiden sijaan • Riittävä aika materiaalien tutustumiseen etukäteen	
E. Osallisuusmallin yhteyteen tulee laatia erillinen saavutettavuussuunnitelma, joka sisältää: • Konkreettiset toimenpiteet puhevammaisten henkilöiden tarpeiden huomioimiseksi • Saavutettavuuden tarkistuslista kaikille osallisuustoimenpiteille • Koulutusohjelma kaupungin henkilöstölle	Osallisuusmallin yhteyteen voidaan lisätä erillisiä ohjeita ja suunnitelmia kuten saavutettavuussuunnitelma. Kaupunki (osallisuusryhmä) suunnittelee yhdessä vaikuttamistoimielinten ja yhdistysten kanssa kaupungin henkilöstölle koulutuksen saavutettavuuteen: mitä saavutettavuus on ja millä keinoin sitä voidaan edistää.
F. Osallisuusmallin vaikuttavuuden seuranta: • Säännöllinen kartoitus puhevammaisten henkilöiden osallistumisasteesta • Palautteen kerääminen kommunikaation saavutettavuuden toteutumisesta • Indikaattorit, jotka mittaavat puhevammaisten henkilöiden todellista osallisuutta, eivät vain osallistumismääriä	Kaupunki (osallisuusryhmä) tuottaa seurantatietoa osallistumisesta. Hyvinvointidatasta saamme seurantatietoa, miten osallisuuden kokemus on kehittynyt (Lähteet: Pohjois-Savon hyvinvointikysely, Kouluterveyskysely). Hyvinvoinnin edistämisen lautakunnalle toimitetaan seurantatietoa osallisuusmallin toteutumisesta.
G. Kumppanuus puhevammaisten henkilöiden ja järjestöjen kanssa: • Säännöllinen yhteistyö puhevammaisten henkilöiden ja järjestöjen kanssa mallin kehittämisessä • Puhevammaisten henkilöiden ja järjestöjen asiantuntijuuden hyödyntäminen koulutuksissa • Vertaisarviointi osallisuustoimenpiteiden saavutettavuudesta kommunikaation näkökulmasta	Kaupunki (osallisuusryhmä) suunnittelee yhdessä vammaisneuvoston ja järjestöjen kanssa kaupungin henkilöstölle koulutusta ja ohjeita asukkaiden yhdenvertaisen osallistumisen mahdollistamiseen. Kaupungin osallisuusryhmä voi verrata vastaavaa eri väestöryhmien osallistumisen mahdollisuuksia muissa kaupungeissa ja kehittää toimintaa sen pohjalta.
H. Resurssien varmistaminen: • Riittävät resurssit tulkkipalveluihin ja muihin tukitoimiin (esim. AAC-laitteet, koulutus, tuki,	

Kuopion edistyksellinen valtuustojen kokousten tulkkaus suomalaiselle viittomakielelle tulee laajentaa reaaliaikaiseen kirjoitustulkkaukseen, kirjoitustulkkaus ja jälkitekstitys palvelee useita kohderyhmiä) • Teknisten apuvälineiden ja tilojen saavutettavuuden varmistaminen • Henkilöstön koulutus puhevammaisten henkilöiden kanssa kommunikoinnissa ja vuorovaikutustaidoissa sekä kohtaamisessa ja tulkin käytössä kasvokkain ja etänä	
I. Maaseutualueilla tulee kiinnittää erityistä huomiota: • Pitkät etäisyydet ja liikkumisen haasteet - etäosallistumismahdollisuudet • Teknologian saatavuus - varmistettava internet-yhteydet ja tekninen tuki • Maaseutualueiden puhevammaisten osallisuus (muutoinkin maaseudulla pienemmät väestömäärät) - jokaisen osallistujan mielipide korostuu • Yhteisöllisyys - hyödynnettävä paikallisia verkostoja ja tukirakenteita	Kaupunki kehittää maaseutualueiden asukkaiden yhdenvertaisia osallistumismahdollisuuksia yhdessä vammaisjärjestöjen ja maaseuturaatien kanssa. Kaupunki on tukenut pitäjäraatien järjestämien asukastilaisuuksien etäyhteyksiä muun muassa hankkimalla tietokoneen, datayhteyden ja tilaisuuksissa käytettävän heittomikrofonin.
5. Lumikello ry	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset	Vastine
Lumikello ry suhtautuu myönteisesti Meidän Kuopio -osallisuusmalliin ja pitää sitä tärkeänä avauksena kohti osallistavampaa ja kumppanuuteen perustuvaa kaupunginhallintoa. Osallisuuden kytkeminen kaupungin perustoimintaan on tärkeää, jotta vaikutusmahdollisuudet eivät jää irrallisiksi tai muodollisiksi. Dialogisuuden lisääminen, suunnitteluosallisuus sekä tukimuodot ovat askel oikeaan suuntaan. Toivomme, että mallin toteutuksessa huomioidaan asukkaiden moninaisuus, toimijoiden käytännön kokemukset ja yhdistysten rooli osallisuuden mahdollistajina. Pidämme tärkeänä, että pitäjäraatien toiminta laajenee kattamaan koko maaseutualueen ja että aluejaossa huomioidaan luonnolliset yhteisölliset rajat. Esitetty 8 maaseuturaadin malli (mm. Etelä-Kuopio, Juankoski, Nilsinä) mahdollistaa tasaisemman osallisuuden ja vaikuttamisen. Kannatamme nimityksen muuttamista maaseuturaadeiksi.	

Avustuskäytäntöjen muutos vaatii tarkkaa valmistelua. Ehdotettu siirtymä sähköiseen, keskitettyyn avustushakuun tuo läpinäkyvyyttä, mutta herättää huolta yhdistystoimijoiden mahdollisuuksista hakea tukea erityisesti niillä alueilla, joissa digitaidot tai kielitaito voivat olla esteenä. Suosittelemme, että kaupungin tuki ja neuvonta yhdistyksille vahvistetaan siirtymävaiheessa.	Kaupunki järjestää avustuskäytäntöihin opastusta ja infoja. Kaupungilla on käytössä sähköinen avustushaku. Kuopion kaupungin avustushje kansalaistoiminnan tukemiseen on myös englanniksi. Kaupunki yhtenäistää avustuskäytäntöjä. Myös kaupungin muilla toimialueilla on haettavana muita avustuksia mm. talkootuki).
Vapaa kansalaistoiminta on osallisuuden kivijalka. Toivomme, että vapaata kansalaistoimintaa, kuten yhdistystoimintaa ja omaehtoisia tapahtumia, tuetaan monipuolisesti jatkossakin. Etenkin matalan kynnyksen tukimuodot, kuten talkooraha ja tuotantotuki, ovat tärkeitä pienten toimijoiden kannalta. Toivomme, että tukien jakokriteerit säilyvät joustavina ja alueellisesti tasapainoisina.	Kaupunki pyrkii huomioimaan avustusten jakokriteerit joustavina ja alueellisesti tasapainoisina.
Kehotamme kehittämään asukasosallisuutta myös kaupungin keskusta-alueilla. Ymmärrämme, ettei keskusta-alueelle olla rakentamassa maaseuturaatien kaltaista rakennetta, mutta suosittelemme, että myös keskusta-alueille luodaan konkreettisia osallistumisen kanavia: esim. kaupunginosaraadit, aluefooromit tai kumppanuuspöydät. Näin voidaan varmistaa, että kaikkien asukkaiden ääni kuuluu.	Osallisuusmallissa ehdotetaan kaupungin keskusta-alueella käytävän dialogeja. Kaupunki tukee myös yhdistysten yleisavustuksella kaupunginosayhdistysten toimintaa. Kuopion kaupunginhallitus antoi 18.11.2024 § 336 vastauksen valtuustoaloitteeseen kaupunkilaisraatien perustamisesta. Kaupunkiympäristön palvelualueen näkemyksen mukaan nykyinen käytäntö, jossa osallistumismahdollisuudet ja yleisötilaisuuudet järjestetään hankekohtaisesti ja tarpeen mukaan on toimiva ja joustava. Se tarjoaa kaikille kiinnostuneille mahdollisuuden vaikuttaa ajankohtaiseen suunnitteluun ja päätöksentekoon, ja on myös kaupungin resurssien käytön kannalta järkevää. Kaupunkiympäristön palvelualue osallistuu kaupunkitasoiseen osallisuustoimintaan ja osallisuuden kehittämiseen, josta vastaa kansalaistoiminnan palvelut. Käytössä ja kokeilussa on erilaisia toimintamalleja, jotka osin vastaavat valtuustoaloitteessa esitettyä kaupunkilaisraatia. Valtuustoaloitteessa esitettyjen kaupunkilaisraatien perustamisen sijasta on parempi keskittyä näihin jo käytössä ja kokeilussa oleviin kaupungin yhteisiin osallistamisen toimintamalleihin.
Lumikello ry haluaa olla mukana kehittämistyössä. Toimijana, joka työskentelee haavoittuvassa asemassa	Kaupungin osallisuusmalli pohjautuu kumppanuuteen asukkaiden kanssa ja sitä edistetään muun muassa järjestöyhteistyötä.

olevien kaupunkilaisten kanssa, olemme valmiita osallistumaan yhteiskehittämiseen, foorumeihin ja mallin pilotointiin. Erityisesti osallisuutta tarvitsevien ryhmien (esim. iäkkäät, maahanmuuttajataustaiset, mielenterveyskuntoutujat) näkökulmien esiin tuominen on meille tärkeää.	
6. Savon Ilco	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset	Vastine
Osallisuusmalli vaikuttaa asianmukaisesti ja taitavasti tehdyttä ottaen huomion monet eri osa-alueet. Erilaiset avustukset ovat osallisuusmallissa hyvin esillä, meitä lähinnä on yleisavustus, jota toivottavasti saamme jatkossakin. Myös talkooraha ja Meidän Kuopio tuotantotuki/ yhteisöavustus vaikuttavat mielenkiintoisilta. Ehdotettu uusi käytäntö: Avustushakemus kaupungille on hyvä ja helpoin tapa yhdistyksemme kannalta. Vahva tunnistautuminen lisää hakemuksen luotettavuutta ja kaupungin eri viranhaltijat voivat puolueettomasti tehdä päätökset. Muista osallisuusmallin asioista voimme vain todeta, että asiat ovat hyvin tuotu esille ottaen huomioon mm. Kuopion kaupungin alueen laajuuden.	
7. Kuopion vanhusneuvosto	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset	Vastine
Lausuttavassa ohjelmassa on runsaasti ja monipuolisesti sekä asukkaiden yhteistoiminnan tärkeyttä, samalla on hyvin näkyvissä hallinnon halu yhteissuunnitteluun ja ideoiden toteutukseen. Vanhusneuvosto toivoo, että neuvosto otetaan mukaan mahdollisimman aikaisin asioiden valmistelussa. Tiedotuskanavat ovat monipuolisesti esillä, huomio digitaitamattomien tiedonsaanti. Pitäjäraatien tehtävien laajuus ja toimista raportointi sekä budjettiin liittyvät velvollisuudet tekevät raatien työstä merkityksellistä asukkaiden hyväksi.	

Paikallistuntemus, kylien ja isompien taajamien, edistää omaleimaista, kulttuurin säilymistä ja elvyttämistä eli elämänlaatua.	
Vanhusneuvosto haluaa kommentoida seuraavia asioita: 1. pitäjäraatien jäsenistön monipuolinen koostumus, kaiken ikäisiä asukkaita mukaan 2. asukkaiden aktiivisuuteen motivointia 3. vaikutusten arviointiin lisäys: ikääntyneiden väestön osa 4. selkeä toiminta järjestöjen, yhdistysten sekä pitäjäraatien avustuksiin, mitä annetaan ja mihin toimintaan ja perustelut. Tärkeää, että tarkoitukset ovat tarkasti tutkittu. Miten jakautuvat avustukset kaupungin ja hyvinvointialueen kesken? Monien esim. potilasjärjestöjen katsotaan olevan hyvinvointialueen kanssatoimijoita, liikunta- ja kulttuurijärjestöt, jotka ovat kahden tahon palvelijoita. 5. malliin sisällytetty uusi aluejako, ovatko maaseutualueet tyytyväisiä ja erityisesti kaupungin osat, joita siirtyisi entisiin pitäjäraatialueisiin. Ja ovatko pitäjäraadit ja muut osalliset tyytyväisiä ehdotettuun maaseuturaatinimeen? Vanhusneuvosto pitää pitäjäraatinimeä vakiintuneena ja kannattaa jatkossakin nimen käyttämistä. 6. mallin kuvaus toimenpiteistä näyttää niin suurelta työmäärältä, että kylläpä tulee vilkasta liikkumista ympäri suurKuopiota. 7. Kaupunkitasoinen termi voidaan korvata termillä kuopiolainen osallisuusmalli.	1. Alueen asukkaat valitsevat pitäjäraatien jäsenet. Tämä käytäntö on suunniteltu otettavan myös maaseuturaateihin. Suositus on, että pitäjäraatitoimintaan asettuvat ehdolle 18 vuotta täyttäneet henkilöt. 2. Kaupunki aktivoi asukkaita erilaisilla kansalaistoiminnan aktivointimenetelmillä: vertaisohjaamista, avustuksia ja neuvontaa, tuotantotukea tapahtumien järjestämiseen. Viestintää osallistumisen ja vaikuttamisen keinoista. 3. Kaupungin päätösten vaikutusten ennakoarviointiin sisältyy vaikutusarviointi eri-ikäisiin ihmisiin. 4. Kaupunki viestii avustumahdollisuuksista ja järjestää opastusta ja infoja järjestöille ja yhdistyksille. Kaupunki järjestää yhteistyötahojen kanssa useita järjestö-, kulttuuri- ja seurafoorumeita vuodessa. Kaupunki osallistuu alueellisiin yhdistys- ja toimijaverkostotapaamisiin. Kaupunki tekee tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa myös avustusten osalta. 5. Aluejakoa on kertaalleen muutettu asukkaiden toiveiden mukaisesti. Aluejako perustuu toiminnallisuuteen ja luonnollisuuteen. 6. Osallisuusmallin tavoitteet ovat kunnianhimoisia. 7. Osallisuusmallin nimeksi ehdotetaan Meidän Kuopio -osallisuusmallia.
8. Kuopion Eläkkeensaajat ry	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset	Vastine
Osallistumismalli on hyvin monisäikeinen, mutta on esitetty suhteellisen selvästi. Käsittääksemme prosessin tavoite on luoda toimiva ja monipuolinen osallisuusmalli. Mallista saa käsityksen, että se on ammattimaisesti laadittu ja Pohjois-Savon asukkaita kuunnellen.	

Olennaista osallisuuden toteutumisessa on asiakasymmärrys, jonka voi tavoittaa yhteistyössä järjestöjen kanssa ja toteuttamalla esim. asiakasiltoja.	
Toivomme myös, että kuntalaisilla tulee olemaan mahdollisuus aktiivisesti seurata mallin toteutumista jatkossa. Vanhusvaikutusten arviointi tulee siksi huomioida kaikessa päätöksenteossa.	
On hyvä, että keskeisten kaupunkialueiden ja maaseutualueiden erilaiset toteutuksen tavat on otettu huomioon, mutta mallissa painotetaan enemmän maaseutualueen, kuin keskusta-alueen toimintaa. Keskusta-alueella on tärkeää mahdollistaa kaupunginosayhdistysten ja asukastupatyypinen toiminta.	
9. Partiolippukunta Puijon Pakertajat ry	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset	Vastine
Osallisuusmalli vaikuttaa ainakin meidän yhdistyksemme kannalta katsottuna järkevältä ja periaatteiltaan oikein hyvältä. Ajatus ihmisten aktivoimisesta oman ympäristönsä kehittäjinä sopii suoraan yhteen partiotoiminnan ideoiden kanssa. Aina ei pidä odottaa valmista ja sitä, että joku muu hoitaa. Siinä mielessä mallin osallisuuden portaiden askelma "itsenäisten ratkaisujen kehittäminen" kuulostaa erittäin tavoiteltavalta.	
Asioiden edistämiseksi voisi olla hyvä antaa selkeästi kaupunkilaisille yhteydenottokanavia, joiden kautta mahdollisesti tarvittavia lupa- ja yhteistyökuvioita olisi viisainta lähteä selvittämään. Esimerkiksi alueiden siistimiseen ja kunnossapitoon voisi asukkaista löytyä innokasta talkoohenkistä väkeä, jos siihen suuntaan hieman ohjattaisiin ja esimerkiksi työvälineet annettaisiin lainaan. Edustamani järjestön lapsiryhmät ovat esim. joka vuosi siivonneet säkkipauppalla roskaa Puijonlaaksosta omilla välineillä omiin roska-astioihin, mutta ehkä helppo yhteydenottokanava talkoiden välineavun järjestämiseen tekisi hommasta vielä tehokkaampaa.	Yhteistyöehdotus on välitetty Kuopion kaupunkitekniikan kunnossapitopalveluille. Talkoorahaa voi hakea yleisen kaupunkikuvan kohentamiseen tähtääviin hankkeisiin (epäsiistin alueen viher- ja istutustyöt, siivoustalkoot yms.). Asukasyhdistykset ja pitäjäraadit ovat organisoineet alueillaan siivoustalkoita.
10. Kuopion kaupungin kaupunkirakennelautakunta	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset	Vastine

Kaupunkirakennelautakunta puoltaa Meidän Kuopio -osallisuusmallin ottamista Kuopion kaupungin osallisuusmalliksi. Osallisuus ja vuorovaikutus asukkaiden ja muiden kaupungin toimijoiden kanssa on keskeinen osa kaupunkiympäristön toimialan perustoimintaa, erityisesti kaavoituksessa ja muussa kaupunkiympäristön suunnittelussa. Vuorovaikutuksen järjestäminen perustuu lakiin, mutta käytännössä yhteistyötä tehdään huomattavasti lain edellyttämää enemmän. Meidän Kuopio -osallisuusmalli tukee osaltaan myös kaupunkiympäristön toimialan osallisuustoiminnan kehittämistä. Koska kaupunkiympäristön toimiala järjestää paljon asukastilaisuuksia ja muuta osallistumista, on tärkeää huolehtia kaupungin sisäisestä yhteistyöstä osallistamisessa. Koordinoidut ja hyvin suunnitellut osallistumisjärjestelyt ovat palkitsevia asukkaalle ja resurssitehokkaita kaupungin organisaatiolle.	
11. Kuopion kaupungin sivistyslautakunta	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset	Vastine
Sivistyslautakunta pitää hyvänä, että kaupungille kootaan osallisuutta kuvaava malli. Mallissa on kuvattu asukasosallisuuden toteutumista Kuopion perustoiminnassa, lähidemokratiassa sekä kansalaistoiminnassa.	
Osallisuuskokonaisuus on kuvattu kaaviossa dialla 11. Sivistyslautakunta toivoo, että kaavioon lisätään näkyviin edustuksellisen osallisuuden osalta myös oppilas- ja opiskelijakunnat, joissa oppilaat ja opiskelijat pääsevät varhaisessa vaiheessa toimimaan oman luokkansa edustajina koulutasoisessa osallisuustoiminnassa.	Osallisuusmalliin lisätään oppilas- ja opiskelijakunnat.
Sivistyslautakunta toteaa, että varhaiskasvatuksessa, perus- ja lukio-opetuksessa sekä nuorisotyössä osallisuus ja toimijuus on kirjoitettu velvoittavana toimintatapana (valtakunnalliset opetus- ja kasvatussuunnitelmat, nuorisolaki (1285/2016). Näissä palveluissa osallisuus on kiinteä osa jatkuvaa, jokapäiväistä työtä. Lapset, nuoret ja perheet kohdataan päivittäin ja heidän kanssaan käydään	Osallisuusmallissa ehdotetaan tehtävän nykyistä näkyvämmäksi kaupungin eri toimialoilla tehtävää osallisuustyötä. Tämä edellyttää monikanavaisempaa viestimistä perustoiminnoista. Osallisuusmallissa ehdotetaan perustettavan kaupungin sisäinen osallisuustyöryhmä. Tämä työryhmä voi tehdä tarkemman suunnitelman, miten kaupunki viestii nykyistä

keskusteluja, räätälöidään palvelua ja jopa toimintaympäristöä. Nuorisotyön Toimintaohjelma 2030 on hyväksytty kasvun ja oppimisen lautakunnassa 18.2.2025. Toimintaohjelmassa on omana osionaan myös osallisuus ja vaikuttaminen. Sivistyslautakunta toivoo, että <i>välitön osallisuustyö nostettaisiin näkyville edustuksellisen toiminnan ohella ja sen muotoja tuotaisiin suunnitelmassa laajemmin esille</i>. Lainsäädäntöön ja velvoittaviin ohjeisiin perustuvaa välitöntä osallistamista toteutetaan jokapäiväisessä toiminnassa koulu- ja nuorisopalveluissa. Kun osallisuuden perusta on lakisääteinen, ei sitä nähdä tarpeelliseksi lisätä toimintasääntöihin.	monipuolisemmin lainsäädäntöön ja velvoittaviin ohjeisiin perustuvasta osallisuustyöstään. Osallisuusmallissa ehdotetaan, että kehitetään ja tehdään näkyväksi osallisuutta osana kaupungin perustoimintaa ja tuetaan toimintakulttuurin muutosta. Koska osallisuuden edistäminen kuuluu jokaiselle työntekijälle ja viranhaltijalle, osallisuuden edistämisen kehittäminen ehdotetaan kirjattavan kaikkien toimialojen toimintasääntöihin.
Kaupungin osallisuuskokonaisuus koostuu aloite-, tieto-, suunnittelu-, päätös-, toiminta- ja arviointiosallisuudesta. Nämä kattavat laajasti erilaisia tapoja osallistaa kuntalaisia kaupungissa. Meidän Kuopio - osallisuusmallia olisi hyvä laajentaa kuvaamaan kattavasti kaupungin osallisuustyö.	Osallisuusmallissa ehdotetaan perustettavan kaupungin sisäinen osallisuustyöryhmä. Tällä työryhmällä on tieto ja kyky tehdä tarkempi kuvaus kaupungin tekemästä osallisuustyöstä. Suunnitteluosallisuuden menetelmiä on jo kuvattu kaupungin verkkosivulle, ja niitä kuvataan sinne lisää.
12. Nilsin pitäjäraati	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset	Vastine
Tavoitteet ovat ok! Ehdotettu uusi käytäntö Raatina teemme tiivistä yhteistyötä paikallisten asukkaiden, yhdistysten ja yritysten kanssa, keräämällä heiltä ideoita nilsiäläisten asukkaiden hyvinvoinnin parantamiseksi sekä Nilsin infran ja elinvoiman sekä nilsiäläisten turvallisuuden lisäämiseksi. Toteutuksena asukasillat ja yhdistystapaamiset. Pienimuotoisissa tapahtumissa teemme yhteistyötä yhdistysten kanssa rahoittamalla esim. esiintyjän, tarvikkeita tai lasten kilpailuihin palkintoja. Suurin roolimme yhdistyksiin päin on ohjeistaa ja opastaa yhdistyksiä hakemaan avustuksia: Kuopion kaupungin avustukset, Pohjois-Savon Hyvinvointialueen avustukset, pankkien ja vakuutusyhtiöiden rahoitukset, Kalakukko ry:n rahoitus ja säätiöiden rahoitukset. Ehdotuksessa oleva pitäjäraadin nykymalli ei pidä paikkaansa ainakaan Nilsin osalta, meillä pitäjäraati tarjoaa asukkaille kyselyjen ja asukasillojen perusteella:	

1. asiointikuljetukset, että asukkaat pääsevät maaseudulta kaupoille, apteekkiin, labrakokeisiin jne. kustannusvaikutus 10 400 €/2025, ei mukana yhdistyksiä. 2. Joulunavausriisipuuro (3 000 €) tarjotaan asukkaille, ei mukana yhdistyksiä, vaan pitäjäraati ostaa puuron paikalliselta yrittäjältä ja hoitaa jakelun. 3. Ikäihmisten yhteisöllinen lounas (2 800 €), ei mukana yhdistyksiä, pitäjäraati järjestää paikallisessa lounasravintolassa. 4. Koululaisten virkistysmatkat (2 100 €), ei mukana yhdistyksiä, pitäjäraati pyytää tarjoukset liikennöitsijöiltä ja yhdessä opettajien kanssa sopii päivän ja kohteen. 5. Konsertti tai muu esiintyjä (1 300 €), ei mukana yhdistyksiä, pitäjäraati toteuttaa ja hoitaa järjestelyt. 6. Lukiolaisille pizzaperjantai (1 100 €), ei mukana yhdistyksiä, pitäjäraati pyytää tarjoukset paikallisilta yrittäjiltä (3 kpl) ja toimittaa talkoilla pizzat koululle. Meille tulee vuosittain yhdistyksiltä yhteistyöhakemuksia 4–5 kpl ja kustannusvaikutus on noin 2000 €.	
Miksi asukasosallisuutta pitää kehittää? Kyselytuloksiin kommentoimme, että lukiolaisten alentunut kokemus vaikuttamisesta johtuu valinnaisaineiden valintamahdollisuuksien vähenemisestä ja lukioiden lakkauttamisuhkista. Osallisuuden portaisiin ehdotettuun lisäykseen "itsenäisten ratkaisujen kehittäminen", esitämme, että <i>kaupungin tulee osoittaa asukkaille kokoontumispaikkoja ja avustuksia (rahoitus)</i>. Päätöksenteko osallisuuden kehittämisessä 1.2 on "historiaa". Päätöksenteko osallisuuden kehittämisessä 2.2 esitämme kaupunkitasoisen sanan poistamista tai avaamista, että mitä se tarkoittaa.	Kaupunginvaltuusto linjasi 20.5.2024 kokouksessaan, että "kehitetään kaupunkitasoisesti osallisuusmalleja ja lähidemokratiaa. Kehitystyössä huomioidaan alueiden erilaisuus ja erilaiset tarpeet säilyttämällä pitäjäraadit sekä kehittämällä niiden toimintaa." Kaupunkitasoinen tarkoittaa, että kehitystyössä huomioidaan kaikki Kuopion asukkaat ja palvelujen käyttäjät.
Kuopion osallisuuden toteutuminen. Asukasosallisuuden toteuttaminen Kuopion perustoiminnassa, lähidemokratiassa ja vapaassa kansalaistoiminnassa, esitämme lisäystä, SEURANTA.	Ko. diassa on jo mainittuna seuranta "Demokratia- ja osallisuustyön seuranta ja ohjaaminen".

Osallisuuden ja vuoropuhelun kehittäminen kaupungin perustoiminnassa. Tavoitteena vuoropuhelun ja osallisuuden lisääminen erikoisesti suunnitteluosallisuuden kautta – HUOMIOIDAAN ASUKKAISTA LÄHTEVÄT TARPEET. Lakisääteiset toteutuvat, mutta muut eivät. Hyviä ovat kumppanuuspöydät ja hankekohtaiset asukasryhmät, ja niitä pitää käyttää maaseutualueita koskevassa päätöksenteossa. Osallisuuden kehittäminen tiedottamisessa ja toimintakulttuurissa. PERUSTETAAN KAUPUNKIORGANISAATIOON MAASEUTUASIAHENKILÖN VAKANSSI, jonka tehtävänä on maaseudun kehittäminen.	Osallisuusmallissa ei ehdoteta henkilöresurssien lisäämistä. Osallisuuden edistäminen kuuluu jokaiselle kaupungin työntekijälle ja viranhaltijalle ja tapahtuu normaalissa toiminnan johtamisessa. Osallisuusmalli kuvaa keinoja millä tavalla asukkaat voivat osallistua kaupungin toimintaan ja suunnitteluun. Osallisuusmallin mukaan kaupunki tukee maaseudun kehittämistä maaseuturaadeilla, myöntämällä avustuksia ja antamalla neuvontaa.
Osallisuus ja lähidemokratia, Pitäjäraati nimeä ei muuteta, sillä myös uudet alueet ovat vanhaa kuntaa, joka on liittynyt Kuopioon 1968. Perustetaan 8 Pitäjäraatia.	Pitäjäraatien nimi muuttuu maaseuturaadiksi. Nimenvaihdolla halutaan kuvata mm. maaseuturaatien ulottumista koko maaseutualueelle.
Pitäjäraatien toiminta-ajatus ja rahoitus. Rahoituksen suuruudessa/raati otetaan huomioon maaseutualueen väestöpohja. Budjettiin raatien määrärahaksi 240 000 €. Ehdotus rahoituksen oikaisemiseksi: perussumma/raati 15 000 € ja loppu 120 000 € jaetaan alueen väestöosuuden (%) mukaan: Nilsia 15 000 € + 26 200 € (26 %) = 41 200 €, Juankoski 15 000 € + 19 050 € (16 %) = 34 050 €, Karttula 15 000 € + 14 250 € (12 %) = 29 250 €, Maaninka 15 000 € + 15 350 € (13 %) = 30 350 €, Riistavesi 15 000 € + 11 850 € (10 %) = 26 850 €, Vehmersalmi 15 000 € + 10 650 € (9 %) = 25 650 €, Eteläinen maaseutu 15 000 € + 14 250 € (12 %) = 29 250 € ja Läntinen maaseutu 15 000 € + 8 250 € (7 %) = 23 250 €. Perusteluna esimerkki: pitäjäraati tarjoaa kuljetuksen ylä- ja alakoululaisten virkistyspäivään (kulttuuri ja/tai liikunta) NILSIÄSSÄ TARVITAAN KULJETUKSEEN 12 BUSSIA JA VEHMERSALMELLA 2 BUSSIA – sama koskee kaikkea muutakin raadin toimintaa, joten väestöpohjainen malli on oikeidenmukainen kaikille alueille. Pitäjäraatien rahoitusta ei pienennetä, sillä yhdistyksille on kaupungilla omat avustuskanavat ja rahaa jää joka vuosi käyttämättä.	Lähidemokratiajaoston 15.4.2025 vireille laittamassaan osallisuusmallin luonnoksessa pitäjäraadit olisi jaettu suurin piirtein asukasluvultaan samankokoisiin alueisiin. Asukkaat, toimijat ja pitäjäraadit toivoivat, että pitäjäraatien alueet noudattaisivat luonnollisia ja toiminnallisia alueita. Lähidemokratiajaosto muokkasi osallisuusmallin ehdotusta saadun palautteen pohjalta. Kuopion kaupunginvaltuusto vahvistaa maaseuturaatien toimintamäärärahan päättäessään talousarviosta. Kaupungilla on käytössään useita avustuskanavia. Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen avustuksia ei jää käyttämättä.
Osallisuus- vuorovaikutusmallin osallistamissuunnitelma – päätöksenteon osallistaminen, lisätään päätösten vaikutusten arviointi ja päätöksen/muutoksen taloudellinen seuranta, jotka tiedotetaan pitäjäraadeille.	Hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan tehtäviin kuuluu antaa vuosittainen arvio lähidemokratian toteutumisesta ja kehittämisestä kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle. Arvio on julkinen.

13. Kurkimäen kyläyhdistys ry

Lausunnon tiivistelmä ja kehittämisehdotukset	Vastine
Osallisuusmalli on hyvä ja tarpeellinen. Tavoitteet ovat hyvät, kun huomioidaan kaikki kaupungin asuinalueet. Osallisuuden portaot luovat hyvän pohjan kumppanuudelle ja mahdollisuudelle kuntalaisten vaikuttaa. Toivottavaa olisi, että jokaisessa maaseuturaadissa olisi laaja näkemys alueesta, esimerkiksi edustus jokaiselta kylältä. Avustuskäytäntö on tuttu yhdistykselle, koska emme ole hakeneet avustuksia pitäjäraadilta, vaan suoraan kaupungilta. Suoraan kaupungilta hakeminen on suotavaa jatkossakin.	Maaseuturaatiin on yleinen haku. Jäsenet valitaan Pitäjäkokouksessa, joka on kaikille yleinen tilaisuus. Valinnassa on pyritty huomioimaan jäsenten asuinpaikka, jotta raatiin saataisiin jäseniä mahdollisimman edustavasti alueen eri kyliltä.

14. Vehmersalmen pitäjäraati

Lausunnon tiivistelmä ja kehittämisehdotukset	Vastine
On syytä olla vakavasti huolissaan siitä, että osallisuuden portaot eivät toteudu kunnassamme niin kuin niiden pitäisi. Voimaannuttamisen periaate – että julkishallinto toteuttaisi kuntalaisten toiveita – ei käytännössä pidä paikkaansa. Esimerkkejä löytyy muun muassa kevyen liikenteen väylien, bussikatosten sekä kouluasioiden käsittelystä. Kuntalaiset eivät aina saa edes vastauksia kaupungille esittämiinsä tiedusteluihin.	
Päätösten vaikutusten arviointi on huolestuttavan pintapuolista, eikä kunnollista seurantaakaan juuri ole.	Kuopion kaupunki kehittää päätösten vaikutusten ennakoarviointikäytäntöjään.
Pitäjäraati on vakiintunut ja kuntalaisille tuttu toimintamalli, eikä sen nimeä ole syytä muuttaa maaseuturaadiksi.	Pitäjäraatien nimi muuttaa maaseuturaadiksi, sillä halutaan kuvata mm. muuttunutta tilannetta, jossa pitäjäraatitoimintaa on kaikilla maaseutualueilla.
Pitäjäraatien toimintamäärärahan yhteissumman (nyt 180 000 euroa) tulisi kasvaa niin, ettei yksittäisten raatien nykyinen toimintamäärärahan taso alene, jos raatien määrää lisätään nykyisestä kuudesta kahdeksaan.	Kuopion kaupunginvaltuusto vahvistaa maaseuturaatien toimintamäärärahan päättäessään talousarviosta.
Nykykäytännössä hakijaa ei ole rajattu pelkästään yhdistyksiin (mitä osallisuusmallissa esitetään), tämä on toiminut hyvin ja jättänyt joustoa paikallisiin tarpeisiin. Pitäjäraatien	Nykyisen toimintasäännön mukaan pitäjäraadit eivät ole avustuksen myöntäjiä vaan ovat olleet yhteistyökumppanina erilaisissa alueen toiminnoissa.

yhteistyöhakemuksissa kiinnitetään huomiota siihen, että se palvelee alueen asukkaiden tarpeita. Ehdotettu uusi käytäntö, jossa hakemukset menisivät kaupungin asiantuntijaryhmän käsittelyyn, ohittaisi lähidemokratian sekä paikallisen tuntemuksen. Tämä tekisi raadeista käytännössä tarpeettomia ja hidastaisi asioiden käsittelyä merkittävästi.	Kaupungilla on käytössä useita erilaisia avustusmuotoja ja vuosittain kansalaistoiminnan palveluista jaetaan n. 3.6 milj.€ avustuksia erilaisille toimijoille niin maaseutualueille kuin kaupungin keskustan alueille. Suunnitelmissa on myös jatkaa Meidän Kuopio-tuen /ent. tuotantotuki) myöntämistä ympäri vuoden yhteisöllisen toiminnan tukemiseen.
15. Juankosken Kuntoilijat ry	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset	Vastine
Poistetaan osallisuusmallista kauttaaltaan kaupunkitasoinen osallisuusmalli, käytetään mieluummin nimitystä kuopiolainen osallisuusmalli. Kaupunkitasoinen viittaa enemmän Kuopion kaupungin keskustaan, ei miellä koko Kuopiota. Osallisuusmallin tulee koskea koko Kuopiota maaseutuineen. Kuopiolaisten osallisuuden ja lähidemokratian kehittäminen tapahtuu koko Kuopiota ajattelevasti kuopiolaisena osallisuusmallina.	Osallisuusmallin nimeksi ehdotetaan Meidän Kuopio -osallisuusmallia.
Juankosken Kuntoilijat esittävät Pitäjäraati-nimen säilyttämistä. Juankoski liittynyt v. 2017, joten Pitäjäraati-nimi on tullut tutuksi ja lähelle asukasta vähitellen.	Perustetaan kahdeksan maaseuturaatia. Siirtymäaika nimenmuutokseen on koko osallisuusmallin voimassaoloaika.
Mikäli vapaaehtoistoiminnassa ja yhdistyskentässä tapahtuu muutoksia, niihin muutospalaveriin kutsutaan jo suunnitteluvaiheessa yhdistyksiä mukaan.	Osallisuusmallissa esitetään, että asukkaat ja eri toimijat otetaan jo suunnitteluvaiheessa mukaan kaupungin toimintaan.
Vuoropuhelun ja osallisuuden keinoja esitetään todella runsaasti (toimijaverkostot, kumppanuuspyödyt, hankekohtaiset asukasraadit, maaseuturaadit, kyselyt, dialogit ja yhteissuunnittelu). Yhdistys esittää huomioitavan päällekkäisyyden rakentumisen. Esimerkiksi Pitäjäraati-Asukkaan ääni-Maaseutufoorumit. Missä, miten ja milloin kaikki saadaan organisoitua hyödylliseksi toiminnaksi koko Kuopiota ajatellen.	Kaupunkiin mahtuu useita eri 3. ja 4. sektorin toimijoita. Näin varmistetaan asukkaiden moniäänisyys. Pitäjäraadit ovat kaupungin toimintaa.
Yleisavustukset yhdistyksille haetaan selkeästi Kuopion kaupungilta. Pienten avustusten myöntäminen tulisi säilyttää Pitäjäraadilla. Sadan-400 euron avustusten haku kaupungilta tuottaa lisätyötä niin kaupungin virkahenkilöille kuin myös hakijalle. Pitäjäraadilta myönnettävät	Kuopion kaupunki järjestää avustuskäytäntöihin opastusta ja infoja. Kaupungilla on käytössä sähköinen avustushaku. Nykyisen toimintasäännön mukaan pitäjäraadit eivät ole avustuksen myöntäjiä vaan ovat olleet yhteistyökumppanina erilaisissa alueen toiminnoissa.

avustukset ovat tulleet kaikille avoimiin ja maksuttomiin tapahtumiin. Juankosken Kuntoilijat hallitus katsoo sen virkistäneen kylän toimintaa sekä antanut mahdollisuuksia asukkaiden osallistua myös kulttuuri- ja muihin tapahtumiin. Jääkö pienten avustusten haku yhdistyksiltä pois sen hankaloituessa ja siten kylää piristäneet tapahtumat pois. Pieneneekö sosiaalinen kanssakäyminen sekä yhteisöllisyys merkittävästi. Muun muassa oman kylän taitelijoiden konserttien kuuntelu on tullut mahdolliseksi myös Ikäihmisille. Heidän on vaikeampi päästä Kuopion keskusta nauttimaan kulttuurista, elokuvista sekä teatterista. Juankosken Kuntoilijat hallitus pitää tärkeänä kylän virikkeellisuuden, tapahtumarikkaan toiminnan mahdollistamisen myös Pitäjäraadin kautta, pienin avustuksin. Pitäjäraatien myöntämät pienet avustukset tulee sallia, paikkakunnan asukkaat tuntevat parhaiten asuinolosuhteet sekä kulttuuri-, tapahtuma- ja liikuntatarjonnan.	Kaupungilla on käytössä useita erilaisia avustusmuotoja ja vuosittain kansalaistoiminnan palveluista jaetaan n. 3.6 milj.€ avustuksia erilaisille toimijoille niin maaseutualueille kuin kaupungin keskustan alueille. Suunnitelmissa on myös jatkaa Meidän Kuopio-tuen /ent. tuotantotuki) myöntämistä ympäri vuoden yhteisöllisen toiminnan tukemiseen.
16. Kutu Triathlon ry	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset	Vastine
Ehdotus Meidän Kuopio Osallisuusmallista on varsin kattava. Kansalaistoiminnan edellytysten turvaaminen on keskeistä yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin kannalta. Vapaaehtoisen kansalaistoiminnan osalta toiveena on, että tilavuokrat ja käyttömaksut olisi hyvä olla niin alhaiset, että pienille toimijoille on mahdollista toteuttaa yhdistys/järjestö- ja harrastustoimintaa. Alueraatien ehdotukset on syytä ottaa paremmin huomioon suunnitelmia tehdessä yhdenvertaisuuden näkökulma huomioiden. Lähidemokratian vahvistaminen lisää luottamusta ja osallisuutta.	
17. Rytökylän–Salmenrannan kyläyhdistys ry	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset	Vastine
1) Kannanotto: Vehmersalmen pitäjäraadin rajat ja määrärahat säilytettävä ennallaan	Kaupunginvaltuusto päättää maaseutu-/pitäjäraatien toimintamäärärahan suuruudesta talousarvioin yhteydessä.

Pidämme tärkeänä, että Vehmersalmen pitäjäraati säilyy omana, nykyraaisena lähidemokratian toimielimenään. Lisäksi yhdistyksemme kanta on, että Vehmersalmen osalta rahoituksen taso tulee säilyttää vähintään nykyisellään. Pitäjäraati toimii lähellä kyläläisiä ja on jo valmiiksi arjessa kiinni. Pitäjäraadeilla on toimivat ja hyvät suhteet alueen yhdistyksiin ja toimijoihin. Määrärahalla mahdollistetaan kyläläisten viihtyvyyden, yhteishengen, talkoiden onnistumisen ja muutenkin ruohonjuuritason toimintaa.	
2) Kannanotto: Avustusten kulku pidettävä pitäjäraadin kautta Esitämme, että kaupungin avustukset kulkisivat jatkossakin pitäjäraadin kautta. Yhdistyksemme kannattaa Vehmersalmella nykyistä, raadin kautta kulkevaa menettelyä, joka hyödyntää paikallistuntemusta ja on yhdistyksille matalan kynnyksen asiointikanava. Pitäjäraadit tuntevat paikallistason ja tukipäätökset on pidettävä lähellä niiden kohdetta. Pitäjäraati voi avustuspäätöksiä tehdessään huomioida monenlaisia hankkeita ja koordinoita niitä myös alueellaan. Vehmersalmella pitäjäraadin kautta on jo saatu mm.: - asiointikyytejä - kulttuurikyytejä (esim. konsertti- ja teatterimatkoja) eri yhdistyksille - yhdistysten yhteiskäyttöön lainattavia tarvikkeita. Tällä hetkellä yhdistykset hakevat erikseen yleisavustusta suoraan kaupungilta sekä erikseen tukiaavustuksia pitäjäraadilta esimerkiksi tapahtumiin tai yhteisille matkoille. Katsomme, että olisi hyvä ja luonteva ratkaisu, että kaikki avustukset, myös yleisavustus, haettaisiin jatkossa pitäjäraadin kautta. Tämä edellyttää, että pitäjäraadin määrärahat määritellään lähtökohtaisesti nykyistä suuremmiksi.	Nykyisen toimintasäännön mukaan pitäjäraadit eivät ole avustuksen myöntäjiä vaan toimivat yhteistyökumppanina alueen toimijoiden kanssa. Kaupungilla on käytössä useita erilaisia avustusmuotoja ja vuosittain kansalaistoiminnan palveluista jaetaan n. 3.6 milj.€ avustuksia erilaisille toimijoille niin maaseutualueille kuin kaupungin keskustan alueille. Suunnitelmissa on myös jatkaa Meidän Kuopio-tuen /ent. tuotantotuki) myöntämistä ympäri vuoden yhteisöllisen toiminnan tukemiseen. Pitäjäraatien keskeiset tehtävät ovat alueen viihtyisyyden, yhteisöllisyyden ja asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen sekä lausuntojen antaminen, palautteiden ja aloitteiden tekeminen.
3) Pitäjäraatien tehtävät Pidämme pitäjäraatien toiminnan tavoitteita ja tehtäviä kannatettavina. Koska raati toimii käytännössä vapaaehtoisvoimin, moninaisten tehtävien hoito edellyttää	Pitäjäraadeilla on käytössään omat muistiopohjat. Kaupungin Kansalaistoiminnan palveluiden -somekanavissa voidaan jakaa maaseutu-/pitäjäraatien tapahtumailmoituksia kuten tietoa pitäjäkouksista. Kuopion Seinä

selkeää ja sujuvaa työnjakoa kaupungin kanssa. Kaupunki voi tukea pitäjäraateja mm. - luomalla selkeän konseptin viestintään (mallipohjat ja kaupungin omien viestintäkanavien hyödyntäminen), - tarjoamalla järjestelyapua kuulemistilaisuuksissa (esim. tilat, tekniikka, etäyhteydet, kutsut) - laatimalla hankkeista selkeät ja ymmärrettävät tiivistelmät - lausuntopyyntöjen pitäisi olla vapaaehtoisvoimin helposti ja nopeasti vastattavissa - kouluttamalla ja luomalla käytännössä yhteyksiä kaupunkiin päin esim. elinkeinotoimi, nuorisotyö, liikuntapalvelut jne. - osoittamalla pitäjäraadille sihteeripalvelun, joka tuntee kaupunkiorganisaation ja tukee pitäjäraatia hallinnossa sekä käytännön asioissa; sihteerin voi olla myös kahden tai useamman pitäjäraadin yhteinen resurssi.	– tapahtumakalenteri on myös pitäjäraatien käytössä. Kaikissa kaupungin järjestämissä asukastilaisuuksissa ei ole aina ollut kaupungilta striimausta. Pitäjäraadit ovat kaupungin toimintaa ja asukastilaisuuksia kaupunki järjestää mielellään maaseutualueella pitäjäraatien kanssa yhteistyössä. Kaupunki on hankkinut käyttöönsä helposti mukaan otettavia laitteita asukastilaisuuksien striimauksiin. Kaupunki järjestää henkilöstölleen koulutusta selkeään virkakieleen. Pitäjäraadeilla on niin halutessaan tietokone, puhelin ja muut tarvittavat laitteet kokoustamiseen. Pitäjäraatien työn tueksi on valmisteltu Pitäjäraatien käsikirja. Pitäjäraadin jäsenille maksetaan kokouspalkkio. Sihteerin ja puheenjohtajan saavat kokouspalkkion korotettuna. Pitäjäraadeille on järjestetty koulutusta hyvään hallintoon. Pitäjäraateihin on löytynyt jäsenistä erittäin päteviä ja osaavia sihteereitä.
18. Nilsin Pitäjähdistys ry	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset Nilsin Pitäjähdistys ry pitää hyvänä, että kaupungille muodostetaan vihdoin osallisuutta kuvaava malli ja toimintatapa. Osallisuusmallin nimi "Meidän Kuopio osallisuusmalli" henkii toivoa siitä, että tavoitellaan yhteistä, parempaa tulevaisuuden näkymää. Nilsin Pitäjähdistys ry pitää hyvänä, että kaupunki jatkossa kuulee ja ottaa mukaan kaupungin perustoiminnassa tapahtuvaan palvelukehittämiseen asukkaat ja toimijat jo aikaisemmassa vaiheessa, silloin kun toimintaa suunnitellaan. Nilsissä kaivataan perustarpeita infraan ja rakennuksiin. Esimerkiksi Nilsin ent. kaupungintaloa (kutsumme sitä virastotaloksi) ei aktiivisesti markkinoida yrityksille tai toimijoille vuokrattavana tilana, saati luoda edellytyksiä etätönteelle. Kysymys miksi? Toivomme, että tulevassa palvelukehittämisessä pääsemme mahdollisimman pian tätä Kuopion kaupungin kanssa pohtimaan rakentavasti eteenpäin.	Vastine Välitetään toive tilojen markkinoinnista kaupungin tilapalvelu -yksikköön.

Kaupungin hallinnoimia tiloja eri toimijat ja yhdistykset tarvitsevat toimintansa mahdollistamiseksi aivan joka puolella Kuopion laajaa aluetta. Tässä pitää huomioida alueiden erityispiirteet, väestömäärät kuitenkin niin, että liiallista keskittämistä ei tule tehdä. On huomioitava saavutettavuus, esteettömyys ja miten julkiset liikenneyhteydet toimivat (mukaan lukien palveluliikenne). Toki on ymmärrettävää, että kiinteistöissä on kuluja, mutta täällä "syrjemmässä" kanta-Kuopiosta ei toimijat voi toimia taivasalla. Täällä toimijoilla ei myöskään ole varoja maksaa korkeita tilavuokria. Tämä tulisi muistaa ja huomioida, kun tehdään päätöksiä tilakehittämisessä alueilla. Kaikkea ei tule mitata vain pelkästään rahallisilla mittareilla. Täällä maaseutualueillakin halutaan osallistua eri toimijoiden järjestämiin kokouksiin, kerhoihin, tapahtumiin. Täälläkin halutaan kannustaa osallisuuteen. Tuotamme yhteisöllisyyttä alueella.

Palveluliikenne maaseutualueilla tarvitsee pikaisesti parannustoimia Kuopion kaupungin toimesta. Pali-liikenteen tulee kattaa maaseutu alueet vähintään joka toinen viikko tapahtumana kutsupalveluliikenteenä ja hyödyntäen kestävästi paikallista toimijaverkoston, jolloin myös liikennepalveluiden tuottajien verotulot jäävät Kuopioon kasvattamaan yhteisövero. Kaipaamme kestävä ja vastuullista hankintaosaamista Kuopion kaupungilta jatkossa kaikissa hankinnoissa, jossa huomioidaan hankintojen painopisteissä hankinta palveluiden osalta lähituottajalta mahdollisimman kattavasti.

Nilsin Pitäjäyhdistys ry pitää hyvänä, että uudessa mallissa otetaan koko Kuopion maaseutu raatialueiksi ja että pitäjäraatien nimi muuttuu maaseuturaadeiksi. Tämä tuo maaseutualueilla tasapuolisuutta ja tasa-arvoisuutta. Se luo myös kaivattua yhteenkuuluvuutta, joka on puuttunut. On myös hyvä, että Kuopion keskeiset kaupunkialueet tulevat mallissa huomioiduksi, koska kaupunkilähiöissä on myös samankaltaisia tarpeita, kuin maaseuturaati alueilla. Lähiöosallisuuden malli voi olla esitetyn kaltainen ja osallistamisen keinoin ja samoilla avustusohjeilla ja kanavilla kaikki alueet

pystyvät edistämään omia toiveita ja tarpeita alueidensa kehittämiseen.	
Ehdotamme kirjattavaksi vaikuttamistoimielinten kanssa samalle linjastolle vapaaehtoisen lokeron, osuuden eli asiakasraadin. Asiakasraateja käytetään jo nyt osana joidenkin palveluiden kehittämistoimenpiteitä Kuopiossa (kerätään kokemuksia sekä toiveita asiakkailta ja kehitetään palveluja).	Hankkeiden asiakasraadit ovat hankekohtaisia. Ne mainitaan suunnitteluosallisuuden keinoissa.
Avustusten osalta tulee olla selkeä menettely, miten niitä haetaan ja keneltä. Hakulomakkeiden osalta tarvitaan lisää neuvontaa. Kaikilla toimijoilla ei digitaidot ole vielä samalla tasolla. Olisi hyvä jos olisi mahdollisuus myös tehdä paperiselle lomakkeelle, joka voidaan lähettää avustusta valmisteleville tai sitten järjestää avustusten hakuaikana paikkakunnilla avustusten laatimisklinikoita, joissa on henkilöitä avustamassa avustustietojen syöttämisessä. Asia tulisi ohjeistaa hyvin. Avustusten jaon selkeyttäminen on syytä tehdä ja se on tärkeää. Nyt toimijat ovat hieman pyörällä päästää mitä avustusta hakea ja miltä taholta. Kannatamme uutta ehdotettua käytäntöä eli avustushakemukset osoitetaan kaupungille, joka on kuvattu aineiston diassa 25.	Kaupunki ohjeistaa ja neuvoo avustusten tekemisessä. Henkilökohtaista neuvontaa avustusten tekemiseen on saatavilla puhelimitse. Kaupunki pyrkii edelleen selkeyttämään eri avustusprosesseja.
Miten neuvontapalvelut turvataan laajan Kuopion alueella eri kaupungin toimielimissä? Osasta alueista on mm. kaupunkiympäristön asiakaspalvelu paikkakunnalla lakkautettu. Palvelu toimii Nilsiässä ja Kuopiossa. Palvelu on tärkeää ja sitä tulisi kehittää. Palvelun tulee säilyä esim. Nilsiässä. Asiakaspalvelun henkilökunta voisi jalkautua eri puolille aluetta varmasti kerran viikossa, kahdesti kuukaudessa tai vähintään kerran kuukaudessa ja työskennellä eri pisteistä käsin. Tekniikka tämän mahdollistaa ja se tuo juuri kaivattua kohtaamista, asiointia ihminen ihmiselle. Sama koskee ihan kaikkea neuvontapalvelua Kuopiossa. Viranhaltijoiden ja työntekijöiden työtehtäviin tulisi kuulua jalkautua alueille esim. ajanvarauksella. Kohtaaminen luo luottamusta ja yhteenkuuluvuutta.	Kaupungin asiakas- ja neuvontapalveluun liittyvät kehittämis ehdotukset on välitetty kaupungin asiakaspalveluvastaavalle.
Maaseuturaidien esitetty toiminta-ajatus ja tehtävät ovat kuvattu selkeästi. Pyydämme kuitenkin vielä huomioimaan tässä eri	Maaseuturaidiin saa olla ehdokkaana alueen yrityksissä ja yhdistyksissä jäsenenä olevia henkilöitä.

alueiden erityispiirteet. Kun maaseuturaateja valitaan, niin olisiko syytä huomioida jo olemassa olevia vahvoja aluetoimijoita, jotta heidän edustajistaan suoraan voisi tulla osa maaseuturaadin jäseniä ja osa täyttyä vapaasti väestön, alueen asukkaiden keskuudesta? Esimerkiksi Juankoskella, Maaningalla ja Nilsissä voisi olla tällainen tarve, mahdollisesti myös Vehmersalmella.	
Toivomme, että maaseuturaatien rahoitusta vielä pohditaan ja määrärahaa maaseuturaadeille hieman korotetaan. Kaavailtu Meidän Kuopio tuotanto- ja yhteisötuki ei myöskään saa tässä yhteydessä vaarantua.	Kaupunginvaltuusto päättää maaseuturaatien toimintamäärärahan suuruudesta talousarvioin yhteydessä.
Kannatamme maaseutufoorumien edistämistä ja lisäksi pienempiä alueellisia maaseutufoorumia esim. Nilsä ja Juankoski, Karttula ja Maaninka, Riistavesi ja Vehmersalmi sekä etelä-Kuopio ja länsi-Kuopio.	Maaseutufoorumien sisältö tarkentuu sen jälkeen, kun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Meidän Kuopio -osallisuusmallin.
Toivomme, että huomioitte Meidän Kuopio -osallisuusmallissa lisäksi heikoimmassa asemassa olevien osallisuuden, työelämäosallisuuden, asukas- ja asiakasosallisuuden sekä alueella vierailevien ja kesäasukkaiden osallisuuden.	
19. Juankosken pitäjäraati	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämisehdotukset	Vastine
1. Nimi. Pitäjäraatien nimet toivotaan säilyvän entisellään. Pitäjäraati-nimitys on vakiintunut kahdeksassa vuodessa ja tullut tunnetuksi niin maaseutualueilla kuin kaupungin organisaatiossakin. Pitäjäraati-nimitys kuvaa hyvin alueita, koska pitäjä -sana tarkoittaa entistä maaseutukuntaa, joka on liitetty yhteen toisen kunnan kanssa. Nimityksissä toivomme, että "kaupunkitasoinen" ilmaisu korvataan kuopiolainen-ilmaisulla eli "kuopiolainen osallisuusmalli" eikä "kaupunkitasoinen osallisuusmalli". Viimeksi mainittu luo vaikutelman, että se koskee vain kaupunkiympäristöä, ei maaseutualueita.	Perustetaan kahdeksan maaseuturaatia. Nimenmuutos kuvastaa mm. sitä, että toiminta kattaa Kuopion maaseutualueet. Osallisuusmallin nimeksi ehdotetaan Meidän Kuopio -osallisuusmallia.

2. Pitäjäraatien alueet ja vuosibudjetti Kaikki Kuopion maaseutualueet tarvitsevat pitäjäraatinsa. Hyväksymme, että pitäjäraateja on jatkossa ehdotetut 8 kpl kattaen koko maaseudun. Painotamme myös, että raadin rahoituksen tulee pysyä vähintään samana kuin aiemmin eli 30 000 €/ pitäjäraati/ vuosi.	Kaupunginvaltuusto päättää vuosittain pitäjäraatien toimintamäärärahan suuruudesta talousarvioin yhteydessä.
3. Rahoitukset Näemme tarpeellisenä, että pitäjäraadeille jää tehtäväksi myös jakaa pienempiä avustuksia alueen toimijoille. Tämä auttaa toimijoita aktiivisuuteen ja välttämään liiallista byrokratiaa. Näin tuemme mahdollisimman hyvin vapaaehtoistyötä asukkaiden ja alueiden hyväksi. Suuremmat tuet, mm. talkoo- ja yleisavustukset ym. haettaisiin edelleen suoraan kaupungilta. Uutena rahoitustukena kaupungilta suoraan maaseudun toimijoille ehdotamme erittäin tarpeellista ennakorahoituslainaa kehittämis- ja investointihankkeissa. Näitä ovat mm. Leaderkehittämistuet. On ongelma, että tuki maksetaan vasta kustannusten maksamisen jälkeen, vaikka myönteinen rahoituspäätös on saatu. Esim. monella yhdistyksellä on pulaa pääomasta maksaa kustannukset ennen tuen saantia, ja pankkien lainarahaa on lähes mahdotonta saada. Kaupungin kannattaa rahoittaa korottomalla ennakkolainalla tuen saajia myönteistä tukipäätöstä vastaan. Tällöin kaupunki auttaa virtaamaan alueilleen EU- ja valtion tukea, ja saa lainaamansa pääoman takaisin. Ennakorahoituslainaa hakisivat toimijat kaupungilta suoraan, mutta pitäjäraati alueen asiantuntijana antaa tarvittaessa lausuntonsa lainan myöntämisen tarpeellisuudesta.	Kaupunginvaltuusto päättää vuosittain pitäjäraatien toimintamäärärahan suuruudesta talousarvion yhteydessä. Nykyisen toimintasäännön mukaan pitäjäraadit eivät ole avustuksen myöntäjiä vaan ovat olleet yhteistyökumppanina erilaisissa alueen toiminnoissa. Kaupungilla on käytössä useita erilaisia avustusmuotoja ja vuosittain kansalaistoiminnan palveluista jaetaan n. 3.6 milj.€ avustuksia erilaisille toimijoille niin maaseutualueille kuin kaupungin keskustan alueille. Suunnitelmissa on myös jatkaa Meidän Kuopio-tuen /ent. tuotantotuki) myöntämistä ympäri vuoden yhteisöllisen toiminnan tukemiseen.
4. Maaseutufoorumi ja maaseutuasiames On tärkeää, että maaseutualueiden osallisuus toteutuu jo asioiden suunnitteluvaiheessa kuopiolaisessa osallisuusmallissa. Pitäjäraadit ovat alueensa asiantuntijoita heitä koskevissa asioissa.	Maaseutufoorumien sisältö tarkentuu sen jälkeen, kun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Meidän Kuopio -osallisuusmallin. Meidän Kuopio -osallisuusmallissa ehdotetaan, että foorumien tuotoksia viedään

Ehdotamme, että yhteiseksi koko maaseutualueita koskevaksi lähidemokratiaelimeksi perustetaan MAASEUTUFOORUMI kokoamaan kannanottoja, perusteita ja asiantuntijalausuntoja maaseutualueita koskevissa suuremmissa asioissa. Se koostuisi 8 pitäjäraadin edustajista sekä mm. yrittäjäyhdistysten, MTK:n ja Pohjois-Savon kylien edustajista sekä muista tärkeistä maaseutualueiden asiantuntijoista, joita ovat mm. maaseutututkijat. Maaseutufoorumin ja kaupungin hallinnon (viranhaltijat, kaupunginhallitus ja -valtuusto) välille tarvitaan maaseutuasioista vastaava ammattihenkilö, maaseutuasiamies tai maaseutuasiantuntija. Hänen tehtävänä on toimia tiedonvälittäjänä, neuvottelijana ja suunnittelijana laajojen maaseutualueiden ja kaupungin hallinnon välillä.	lautakuntien käsiteltäväksi ja tähän tarvitaan toimitusvalmistelua.
20. Karttulan pitäjäraati	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset Mikäli Pitäjäraatien määrä lisääntyy ja toimintamääräraha vähenee, yhdistysten saama avustus/ tuki toimintaan vähenee. Tämä heikentää lasten harrastuksia paikallisesti, sekä yhteisöllinen toiminta vähenee. Syrjäytyneiden ja työttömien tuki vähenee paikallisten yhdistysten saamien avustuksien vähentyessä. On myös tärkeää määrittää määräraha tasavertaisesti. Mikäli toimintamäärärahoja vähennetään, ja lisätään raatien määrää, voi aiheutua ristiriitaa raatien sekä Meidän Kuopio -osallistamisen välillä. Yhdistyksiä ei voi samalla tavalla tukea vähemmällä rahalla. Lisäksi tulee huomioida kunkin raadin alueen erityispiirteet sekä väestörakenne. Osallisuusmallissa ehdotetaan avustushakemusten siirtymistä virkahenkilöille ja lautakunnille. Tämä malli vähentää paikallista päätöksentekoa. Pitäjäraadit tuntevat paikalliset yhdistykset, ja lisäbyrokratian luominen pienempiin avustuksiin (200-1000 e) voi hidastaa avustusten myöntämistä sekä tätä kautta vähentää	Vastine Maaseuturaadeille jää paljon tehtävää, vaikka avustusten jakaminen alueen yhdistyksille poistuu. Maaseuturaadit järjestävät omat tapahtumansa alueen toimijoiden ja asukkaiden kanssa yhteistyössä. Osallisuusmallissa ehdotetaan, että kaupunki ottaa nykyistä enemmän asukkaat ja eri toimijat mukaan palvelujen suunnitteluun. Tämä tuo lisätyötä maaseuturaadeille. Nykyisen toimintasäännön mukaan pitäjäraadit eivät ole avustuksen myöntäjiä vaan ovat olleet yhteistyökumppanina erilaisissa alueen toiminnoissa. Kaupungilla on käytössä useita erilaisia avustusmuotoja ja vuosittain kansalaistoiminnan palveluista jaetaan n. 3.6 milj.€ avustuksia erilaisille toimijoille niin maaseutualueille kuin kaupungin keskustan alueille. Suunnitelmissa on myös jatkaa Meidän Kuopio-tuen /ent. tuotantotuki) myöntämistä ympäri vuoden yhteisöllisen toiminnan tukemiseen. Pitäjäraatien nimi muuttuu maaseuturaadiksi. Nimenvaihdolla halutaan kuvata mm. maaseuturaatien ulottumista koko maaseutualueelle.

tapahtumia. Lisäksi tämä voi aiheuttaa sen, että kaikki nykyiset aktiiviset toimijat eivät lähde hakemaan avustusta. Toimintamäärärahan käytön vahvuus on ollut juuri ketteryys ja nopeus, jolloin on voitu reagoida asukkaiden ideoihin ja tapahtumaehdotuksiin nopeastikin. Lisäbyrokratia ei palvele yhdistyksiä eikä kaupunkia. Mikä paikallinen vaikutusmahdollisuus Pitäjäraadeille jää, mikäli avustusten myöntäminen poistetaan? Talousarvio tulisi tehdä Pitäjäraadin toimesta, miten ja miksi se tehdään, jos rahan käsittely ja avustusten myöntäminen ohjataan toisaalle? Maaseuturaatia ehdotetaan uudeksi nimeksi. Miksi keksiä pyörää uudelleen? Tämä aiheuttaisi nettisivujen päivityksen, logojen päivitykset, jaettavan materiaalin päivityksen. Lisätyötä ja kuluja aiheutuu, kun korvataan olemassa olevaa materiaalia. Pitäjäraati on varsin toimiva nimi ja tullut alueella tunnetuksi.	
1. Ilmaiset liikuntasalivuorot alle 18-vuotiaille Kehitystoimenpide, jonka kaupunki voisi tehdä, olisi tarkastella Pitäjäraatien kuluja, jotka suuntautuvat yhdistysten tukemisen kautta liikuntasalimaksuihin. Jos saataisiin maksuttomia liikuntasalivaroja alle 18-vuotiaille, tällä vältettäisiin rahan siirtely kaupungin taskusta toiseen, lisäksi virkahenkilötyö vähenisi ja voisi kohdistua järkevämpiin toimiin. Tämä myös tukisi lasten ja nuorten liikkumista.	Kaupungin tilapalvelut hallinnoi tiloja ja kaupungin palvelualueet maksavat niistä sisäisiä vuokria. Ns. ilmaisia tiloja ei ole olemassa. Tila- ja salimaksuja kerätään käyttäjiltä ja Kuopiossa perittävät tilamaksut ovat vahvasti subventoituja.
2. Asiointikyydit / lasten ja nuorten kuljetukset Toinen tarkastelun kohde olisi hyvä olla Pitäjäraatien kustantamat asiointikyydit paikallisille asukkaille ja lasten ja nuorten kuljetukset Kuopion kaupungin tapahtumiin ja lapsille ja nuorille suunnattuihin tilaisuuksiin. Nämä olisi tärkeää saada ylläpidettyä, ja sinänsä julkisen liikenteen järjestäminen kuuluu kunnan velvoitteisiin. Jos kaupunki kokoaisi kustannustiedot, ja varaisi nämä julkisen liikenteen	Asiointikyyteihin liittyvä kehittämissuositus on välitetty Kuopion joukkoliikennepäällikölle.

budjettiin tuleville vuosille, kaupunki voisi tehdä sopimukset paikallisten yrittäjien kanssa suoraan ja mahdollistaa Pitäjäraatien tukeman toiminnan jatkumisen kaupungin toimintana.	
3. Maaseutuasiamies Tällä hetkellä haasteita vaikutusten arviointiin luovat useat samanaikaiset kehittämishankkeet eri kaupungin hallinnon osissa. Osallisuusmallia kehitetään, samaan aikaan on käsittelyn alla kuntalaisaloite Maaseutufoorumi, josta ei ole mitään tietoa minkälaisena tulee toteutumaan, mikäli toteutuu. Kaupunki toimii eri tahoilla, ja viestintä eri tahojen toiminnasta ja tulevaisuuden suunnitelmista ei tule ajantasaisesti perille Pitäjäraateihin. Tähän ehdotuksena voisi olla maaseutuasiamiehen palkkaaminen. Kaupungilla on paljon erilaisia kehittämiskohteita maaseudulla, ja nykyiset virkamiesresurssit vaikuttavat olevan vähissä, tai kohdentuvat epätehokkaasti. Maaseutuasiamiehen tehtäviin voisi kuulua esimerkiksi maaseutujen elinvoiman tukeminen (yhdessä elinvoima- ja konsernipalveluiden kanssa), strategian suunnittelu yhdessä maaseutufoorumin sekä pitäjäraatien kanssa, sekä toteutumisen valvonta. Yhteistyö maaseutukaavoittajan kanssa olisi myös tärkeää edellä mainittujen tehtävänkuvien lisäksi. Kuopiolla on yksi laajimmista maaseutualueista, joten tähän täytyy myös virkahenkilöstön puolella panostaa. Suomen turvallisuus on myös tärkeää muistaa, ja maaseutu on tässä erittäin tärkeässä asemassa. Maaseutuvaikutusten arviointia on mahdotonta tehdä, kun muuttujia on liian paljon. Osallisuusmallin työpajassa 26.8. kysyttiin ainoastaan vaikutuksia Meidän Kuopio-yhteisöavustuksien osalta, jotka otettaisiin pois pitäjäraatien toimintamäärärahasta (27 000 e). Työpajassa ei käyty läpi osallisuusmallin ehdotuksia kokonaisuudessaan, vaikka tämä olisi ollut tarpeellista.	Osallisuusmallissa ei ehdoteta henkilöresurssien lisäämistä. Osallisuuden edistäminen kuuluu jokaiselle kaupungin työntekijälle ja viranhaltijalle ja tapahtuu normaalissa toiminnan johtamisessa. Maaseutufoorumien sisältö tarkentuu osallisuusmallin hyväksymisen jälkeen.

Tavoitetaso olisi, että kaupunki voisi tuottaa maaseudulle peruspalvelut, jotka kuuluvat kaikille kuntalaisille. Kuitenkin tällä hetkellä elämme tilanteessa, jossa näin ei ole. Tietenkään maaseudulle ei saada palvelutarjontaa yhtä runsaasti kuin kaupunkiin, mutta peruspalvelut kuuluvat kaikille. Pitäjäraatien määrärahan pienentämisellä heikennetään jo valmiiksi heikkoja palveluita, samaan aikaan kun kaupunki ei pysty tuottamaan sille kuuluvia palveluita omasta takaa.	
21. Maaninnan kehittämisyhdistys MAKE ry	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset	Vastine
Mallin tavoitteet ovat kannatettavia ja on positiivista, että Kuopio pyrkii edelleen kehittämään osallistavaa kumppanuutta asukkaiden suuntaan. Olisi tärkeää pyrkiä toteuttamaan mallia kaikkien kuopiolaisten kannalta yhdenvertaisesti. Tulisi kuitenkin huomioida alueiden hyvin erilaiset lähtökohdat sekä eri kaupungin keskeisen alueen sisällä sekä erityisesti keskeisen kaupunkialueen ja maaseudun liitosalueiden välillä. Liitosalueilla osallisuuteen tarkoitetulla rahoituksella tuotetaan usein pienimuotoisia palveluja, jotka keskeisellä kaupunkialueella tuotetaan julkisten organisaatioiden toimesta. Mallin ehdotetut muutokset, kuten yhtenäinen toimintamalli, tasapuoliset resurssit ja yhtenäiset vaikutusten arvioinnit, ovat avainasemassa sen varmistamiseksi, että kaikki kuopiolaiset tuntevat itsensä tasa-arvoiksi osaksi kaupungin päätöksentekoa. Vain silloin, kun kaikki kolme "jalkaa" - kuntaorganisaatio, luottamushenkilöt ja asukkaat - ovat yhdenvertaisesti ja vahvasti mukana, osallisuuspöytä seisoo tukevasti ja tarjoaa täyden hyödyn. Maaninnan kehittämisyhdistys osallistuu mielellään Meidän Kuopio -osallisuusmallin kehittämisprosessiin.	Meidän Kuopio -osallisuusmallia kehitetään yhteistyössä asukkaiden, luottamushenkilöiden ja kaupungin henkilöstön kanssa.
1. Kuntaorganisaation ja virkamiesten roolit, tehtävät ja apuvälineet Kuntaorganisaatiossa virkahenkilöiden rooli osallisuuden edistämässä on keskeinen. On tärkeää, että jokainen työntekijä ja viranhaltija sitoutuu tähän. Mallin ehdotus osallisuuden kehittämisryhmän perustamisesta on hyvä askel kohti sisäisen	Meidän Kuopio -osallisuusmallissa ehdotetaan useita toimenpiteitä, joilla edesautetaan kaupunkiorganisaation toimintakulttuurin muuttumista asukaslähtöisemmäksi: 1. Kaupunginjohtaja asettaa osallisuuden kehittämisryhmän 2. Dialogin lisääminen vuosittaisin foorumein*

osallisuustoiminnan ja sen vaikuttavuuden arvioinnin edistämistä. Jotta toimintakulttuuri muuttuisi asukaslähtoisemmäksi, on välttämätöntä: • Kirjata osallisuuden toimeenpano konkreettisilla ja jälkikäteen arvioitavissa olevilla määreillä kaikkien toimialojen toimintakäsikirjoihin ja työohjelmiin. • Kouluttaa henkilöstöä dialogisuudessa, suunnitteluosallisuudessa ja erilaisissa osallistamismenetelmissä sekä järjestää tarpeellista ylihallintokuntaista tukea henkilöstölle tarpeen mukaan. • Tuoda osallisuutta näkyväksi osana kaupungin perustoimintaa. On myös olennaista, että päätösten vaikutusten ennakkoarviointi laajennetaan kattamaan kaikki kaupungin päätökset, ei ainoastaan maaseutuvaikutusten arviointi. Tämä edellyttää yhdenvertaisen aluevaikutusten arviointimallin luomista, joka huomioi niin kantakaupungin kuin maaseutualueidenkin tarpeet.	3. Kirjataan osallisuuden kehittäminen kaikkien toimialojen toimintasääntöihin 4. Koulutetaan henkilöstöä 5. Tuetaan päätösten vaikutusten ennakkoarviointien laajaa käyttöönottoa
2. Luottamushenkilöiden rooli osallisuuden edistämisessä Luottamushenkilöt toimivat tärkeänä linkkinä asukkaiden ja kaupungin välillä. Heidän roolinsa on tukea ja edistää osallisuutta kaikilla tasoilla. On olennaista, että luottamushenkilöt: • Hyväksyvät osallisuusmallin ja sitoutuvat sen toteuttamiseen käytännössä. • Varmistavat riittävät resurssit mallin käyttöönottoon, kuten osallistavan budjetoinnin pilotointiin tarvittavan osallisuuskoordinaattorin ja digitaalisen alustan hankinnan. • Osallistuvat dialogiin asukkaiden kanssa ja tuovat asukkaiden äänen kuuluviin lautakunnissa ja muussa päätöksenteossa. Mikäli luottamushenkilöiden tahtotila tai osaaminen puuttuu, osallisuus "kellahtaa nurin". Siksi on tärkeää tarjota myös heille koulutusta osallisuuden merkityksestä ja sen edistämisestä.	Meidän Kuopio -osallisuusmalli käsitellään kaupungin toimielimissä ja siinä yhteydessä luottamushenkilöillä on mahdollisuus perehtyä osallisuusmalliin.

3. Asukkaiden ja paikallisten toimijoiden roolit ja tehtävät osallisuuden edistämässä

Jotta asukkaiden osallistuminen eri osallisuuden tasoilla olisi yhdenvertaista ja mahdollisimman tehokasta, on tärkeää:

- Laajentaa yhdenvertainen osallistumismalli koskemaan kaikkia Kuopion alueita. Nyt maaseudulla on maaseuturaatitoiminta, mutta kantakaupungissa vastaavaa rakennetta ei ole, mikä saattaa tuottaa eriarvoisuutta. Yhtenä ratkaisuna on ottaa kaikilla alueilla käyttöön yhtenäinen toimintamalli, kuten "aluefoorumit" tai "asukasraadit".
- Tasata rahoitus ja resurssit alueiden välillä. Ehdotuksessa maaseuturaadeille osoitetaan vuosittainen määräraha, mutta vastaavaa ei ole esitetty kantakaupungin alueille. Yhdenvertaisuuden takaamiseksi vastaava rahoitusmalli olisi hyvä ulottaa koskemaan myös kantakaupunkia. Määrärahat tulisi kohdentaa avoimesti ja tasapuolisesti. Tämän toteuttamiseksi tarvitaan avoimin periaattein toimiva rahoitusmalli, johon liittyen yksi ehdotus on liitteenä.
- Selkeyttää avustusmenettelyjä. Uusi ehdotettu käytäntö avustusten hakemisessa kaupungin sähköisellä lomakkeella on hyvä, mutta se vaatii vahvan tunnistautumisen. On tärkeää varmistaa, että menettely ei ole liian byrokraattinen, jotta matalan kynnyksen osallistuminen säilyy.
- Talkooraha olisi hyvä pitää edelleen erillään muista avustuksista ja säilyttää se kaupunkiympäristön palvelualueen/kaupunkirakennelautakunnan alaisuudessa. Talkoorahalla toteutetaan pienimuotoisia infrahankkeita, joihin usein liittyy lupamenettelyjä, turvallisuusnäkökulmia ja katselmuksia ennen ja jälkeen toteutuksen. Katselmuksen kuuluvat teknisen toimialan osaamisalueeseen. Talkoorahalla tehtävän toiminnan jakaantuminen kahdelle hallinnon alueelle aiheuttaisi turhaa lisääntyvää byrokratiaa.

Kuopion kaupunkialueen laajuuden ja resursseihin liittyvien haasteiden vuoksi ei ole järkevää rakentaa maaseuturaatityypistä osallisuuden rakennetta. Osallisuusmallissa ehdotetaan seuraavia osallisuutta edistäviä toimenpiteitä:

- Vahvistetaan osallisuutta osana kaupungin normaalia toimintaa ja viestitään vahvasti osallistumisen ja kehittämisen ja rahoittamisen mahdollisuuksista ja kanavista
- Toimintakulttuurin muutosta tuetaan organisaatiossa asukaslähtöisempään ja osallistavampaan suuntaan
- Alueilla nousevien ilmiöiden ja asukkaiden hyvinvoinnin tilan pohjalta järjestetään dialogeja alueiden kehittämiseksi.

Talkooraha pysyy erillisenä avustuksena.

Pitäjäraatien kehittämismääräraha on poistunut käytöstä vuoden 2025 alusta. Meidän Kuopio -osallisuusmallissa ei ehdoteta maaseuturaadeille kehittämismäärärahaa.

• Kaupunginhallituksen alaisuuteen lähidemokratiajaostolta siirretty kehittämismääräraha tulee säilyttää. Alueellisen kehittämisen merkitystä liitosalueilla on poliittisessa puheessa ja kaupungin strategiassa korostettu ja alueita haastettu mukaan paikalliseen kehittämistoimintaan. Kehittämisrahan tuella on mahdollista toteuttaa maaseutualueilla merkittäviä investointihankkeita, jotka yleensä toteutetaan kaupunkiorganisaation huomattavasti kalliimpana tuotantona. Kehittämisrahoitusta tulisi olla tarjolla erityisesti rekisteröityjen paikallisten kehittämisyhdistysten tuottamiin kaupungin strategiaa toteuttaviin hankkeisiin (esim. Nilsin kehittämisyhdistys NIKE ry ja Maaningan kehittämisyhdistys MAKE ry). • Kehittämismäärärahan ja muiden avustusmuotojen tulee olla helposti ja matalalla byrokratialla saavutettavissa kaikille asukkaille ja yhteisöille.	
4. Alueellisten toimijoiden tarpeellisuus Liitoskuntien toimijoiden resurssien turvaaminen on alueiden elinvoiman säilymisen ja kehittymisen näkökulmasta olennaista. Paikalliset toimijat tuntevat alueensa tarpeet ja toimintaympäristön. Paikallisilla toimijoilla on myös riittävä motivaatio alueensa kehittämiseen ja toiminta on kustannustehokasta. Uusi, suoraan kaupungille tehtävä hakemus vaatii vahvan tunnistautumisen, mikä voi nostaa kynnystä osallistua ja hakea tukea. Alueellisten toimijoiden, kuten yhdistysten, kautta tapahtuvat rahoitusten hakuprosessit ovat usein matalimman kynnyksen tapa edistää vapaata kansalaistoimintaa ja yhteisöllisyyttä, jota Meidän Kuopio -malli tavoittelee.	Avustusten hakemiseen annetaan opastusta ja neuvontaa. Nykyisen toimintasäännön mukaan pitäjäraadit eivät ole avustuksen myöntäjiä vaan ovat olleet yhteistyökumppanina erilaisissa alueen toiminnoissa. Kaupungilla on käytössä useita erilaisia avustusmuotoja ja vuosittain kansalaistoiminnan palveluista jaetaan n. 3.6 milj.€ avustuksia erilaisille toimijoille niin maaseutualueille kuin kaupungin keskustan alueille. Suunnitelmissa on myös jatkaa Meidän Kuopio-tuen /ent. tuotantotuki) myöntämistä ympäri vuoden yhteisöllisen toiminnan tukemiseen.
5. Osallisuuden ja lähidemokratian terminologian selkeä määrittely Jotta osallisuuden kolmiyhteyden - kuntaorganisaatio, päättäjät ja asukkaat - yhteistyö saadaan toimimaan, tarvitaan yhteinen kieli ja termistö osallisuuteen ja lähidemokratiaan liittyviin asioihin. Tällä hetkellä käsitteet ovat usein tulkinnanvaraisia eri toimijoiden näkökulmasta. Tämä aiheuttaa turhia väärinkäsityksiä ja köyden vetoa toimijoiden välillä. Yhteinen ymmärrys tiedottamisen	Maaseudun kehittämisyhdistykset voivat osallistua kaupungin toiminnan suunnitteluun mm. foorumeihin, kyselyihin, asukastilaisuuksiin edustajiensa välityksellä.

laadusta ja ajoituksesta, resurssoinneista, konsultoinnista, osallistamisesta, osallisuuden ja lähidemokratian tasoista sekä kumppanuudesta on avain hedelmälliseen vuoropuheluun. Mallissa esitetty osallisuuden portaat (Spectrum of public participation) tarjoavat hyvän pohjan yhteiselle käsitteistölle. Osallisuuden portaiden ulkopuolelle on Kuopion kontekstissa syytä lisätä uutena tasona maaseudun alueellisten itsenäisten kehittämissyhteisöjen uusi rooli.	
22. Kuopion Urheilusukeltajat ry	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset	Vastine
Kuopion kaupungin osallisuusmalliin liittyen Suomen Urheilusukeltajat pitää tärkeänä, että alueen harrastusseurat pidetään elinvoimaisina. Seura opettaa lapsille ja nuorille vedessä olemisen taitoja ja kehittää näin vesiturvallisuutta. Seuratoiminta perustuu lähes yksinomaan vapaaehtoisten jäsenten työpanokseen. Seura pitää tärkeänä, että kaupunki on tukemassa alueen harrastusseuroja. Tuki mahdollistaa muun muassa uusien ohjaajien kouluttamisen ja sen myötä harrastusmahdollisuuden tarjoamisen alueen lapsille ja nuorille. Yhtenä toteutusmahdollisuutena voisi olla kaupungin suorittama markkinointi osallisuusmallin kautta alueen harrastusmahdollisuuksista ja -seuroista.	Kaupunki tukee yhdistys- ja järjestötoimintaa jatkossakin mm. neuvonnalla ja avustuksilla.
23. Maaningan pitäjäraati	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset	Vastine
1. Termistö Osallisuusmallissa tulisi puhua kuopiolaisten osallisuuden ja lähidemokratian kehittämisestä kaupunki- ja maaseututasoisesti, ei vain kaupunkitasoisesti. Pelkkä termi "kaupunkitasoinen" voi antaa vääränlaisen käsityksen asiasta, ikään kuin kehittäminen koskisi vain kaupunkialuetta.	Osallisuusmallin nimeksi ehdotetaan Meidän Kuopio -osallisuusmalli.
2. Osallistaminen ja lausuntojen antaminen Suunnitteluosallisuuden keinojen lisääminen on hyvä asia. Nykyisiä pitäjäraateja tulisi osallistaa aiempaa enemmän omaa aluettaan koskevaan päätöksentekoon. Osallistaminen pitäisi tapahtua jo valmisteluvaiheessa, kutsumalla esimerkiksi	Saaduilla lausunnoilla on suuri merkitys päätöksien valmistelussa.

mukaan neuvotteluihin tai laatimalla kyselyjä valmistelun tueksi. Nykyisin osallistaminen (kuten lausuntojen pyytäminen) tapahtuu useimmiten liian myöhäisessä vaiheessa, kun asia on jo pitkälle valmisteltu. Lisäksi asiasta saaduille lausunnoille tulisi antaa aiempaa enemmän painoarvoa päätösten valmistelussa.	
3. Alueiden nimeäminen Pitäjäraadin nimen muuttaminen voi olla perustelua, koska niitä koskien on esitetty olennaisia muutoksia (mukaan uusia alueita, toiminnan sisältö muuttumassa). Myös muita nimityksiä kuin maaseuturaati tulisi tarkastella, esimerkiksi voitaisiin puhua maaseutuneuvostoista. "Neuvosto" tarkoittaa asioista päättävää tai neuvoa-antavaa ryhmää. Nykyään "raati" viittaa usein tuomaristoon, paneeliin tai lautakuntaan, joka kokoontuu antamaan arvioita tai ratkaisuja esimerkiksi kilpailuissa tai aistinvaraisissa arvioinneissa. Nimitys voi olla epäjohdonmukainen. Mikäli nimityksiin tulee muutoksia, olisi talousarvion laadinnan yhteydessä hyvä varautua mainosmateriaalien päivittämisen tarpeesta aiheutuviin lisäkustannuksiin.	Pitäjäraatien nimi muuttuu maaseuturaadiksi. Pitäjäraatien materiaalien päivitykseen on koko osallisuusmallin voimassaolo aikaa. Tällöin muutosten tekemiseen varattu aika ja kustannukset saadaan jaettua usealle vuodelle.
4. Aluejako On erittäin hyvä, että kaikki maaseutualueet otetaan nykyiseen pitäjäraatitoimintaan mukaan. Esitys uudesta aluejaosto on hyvä sellaisenaankin. Toisaalta uusien alueiden perustaminen aiheuttaisi lisää hallinnollisia kustannuksia (kokouspalkkiot, kilometrit, yms.). Myös uusien alueiden liittämistä jo olemassa olevien, nykyisten pitäjäraatien, kanssa tulisi tarkastella. Toisaalta asiasta päätettäessä tulisi antaa erityistä painoarvoa niille lausunnoille, jotka on saatu maaseutualueilta, jotka ovat nyt liittymässä uuteen osallisuusmalliin - miten nämä alueet haluavat aluejaon toteutuvan.	Maaseuturaatien aluejako perustuu alueen asukkaiden toiveisiin ja ovat mahdollisimman luonnollisia ja toiminnallisia alueita.

5. Avustuskäytännöt Pitäjäraadeilla tulee säilyttää mahdollisuus myöntää pieniä yhteistyöhakemuksia. Nykykäytännön mukaan puheenjohtaja voi tehdä päätöksen alle 500 euron yhteistyörahansa myöntämisestä/hankinnasta- tämä käytäntö on erittäin kannatettava. Tällä mahdollistetaan nopea päätöksenteko. Maaningan pitäjäraati on viime aikoina tehnyt vastaavia päätöksiä esimerkiksi perhekahviloiden järjestämisestä, Venetsialaisten järjestämisestä, kesäkukkien hoidosta ja niin edelleen. Näiden pienten avustusten hakemisesta ei tule tehdä liian hankalaa, koska vaarana on, että avustukset jäävät hakematta ja pienet, mutta alueellisesti merkittävät hankkeet toteuttamatta. Näiden myöntämiseen tulee myös jatkossa varata riittävä määräraha. Suurempien (yli 500 euroa) yhteistyöhakemusten käsittely voitaisiin ohjata kaupungille, uuden ehdotetun käytännön mukaisesti. Tämä helpottaisi jo pitäjäraatityöskentelyäkin, kun vastuu käsittelystä siirtyisi toiselle taholle. Muutosehdotus: Hakemusten käsittelyssä on pyydettävä lausunto alueelta toimivalta pitäjäraadilta (puoltaa/ ei puolla hakemusta) ennen kuin kaupungin asiantuntijaryhmä valmistelee asiasta päätöstä.	Nykyisen toimintasäännön mukaan pitäjäraadit eivät ole avustuksen myöntäjiä vaan ovat olleet yhteistyökumppanina erilaisissa alueen toiminnoissa. Kaupungilla on käytössä useita erilaisia avustusmuotoja ja vuosittain kansalaistoiminnan palveluista jaetaan n. 3.6 milj.€ avustuksia erilaisille toimijoille niin maaseutualueille kuin kaupungin keskustan alueille. Suunnitelmissa on myös jatkaa Meidän Kuopio-tuen /ent. tuotantotuki) myöntämistä ympäri vuoden yhteisöllisen toiminnan tukemiseen. Avustuspäätösten valmistelussa työskentelee useita asiantuntijoita, joilla on tietoa kaupungin avustusmyönnoistä ja tarpeista eri puolilla kaupunkia.
24. Armon Pursi ry	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset	Vastine
Olemme iloisia, että Kuopion kaupunki haluaa antaa kaikille asukkailleen tasapuolisen mahdollisuuden vaikuttaa laatimalla Meidän Kuopio -osallisuusmallin. Hyväksymme tämän osallisuusmallin tekemisen ja haluamme osallistua siihen tarvittaessa. Olemme saaneet toimintasuunnitelman mukaiseen toimintaamme Kuopion kaupungilta yleisavustusta, joka on haettu suoraan kaupungilta. Tältä osin meidän avustuksen hakumenettelymme on jo ollutkin ehdotetun käytännön mukainen ja toiminut hyvin.	
25. Kuopion Länsirannan kylät ry (LYT)	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset	Vastine

Annamme suuren plussan esitykselle siitä, että Kuopion osallisuusmalli kattaa nyt koko Kuopion maaseutualueen. Tämä on lähidemokratian toteutumisen kannalta merkityksellinen ja toivottu edistysaskel. Tämä mahdollistaa myös sen, että koko Kuopion maaseutualueelle – toivottavasti koko kaupungin alueelle - voidaan rakentaa uudenlaista yhteistyötä, jossa tasavertaiset maaseuturaadit voivat olla keskeisessä roolissa. Toivomme, että ”nurkkakuntaisuudesta” päästään lähemmäs kokonaisuuden huomioimista ja eri alueidemme erilaisuuksien ja samalla myös mahdollisuuksien kunnioittamista ja tehokasta hyödyntämistä.	
Ehdotettu maantieteellinen raja Länsi-Kuopion ja Etelä-Kuopion maaseuturaatien välillä on virheellinen (kartta: pitäjäraadit_kesäkuu10062026_ehdotus), kun otetaan huomioon erityisesti Haminalahden kyläalueen historiallinen ja tämän päivän asukkaiden toiminnallinen raja, ml. von Wrightin koulun oppilaaksiottoalue.	Osallisuusmallin luonnoksessa Etelä-Kuopion ja Länsi-Kuopion alueiden rajat ovat kaupungin pienalueuokituksen mukaisia. Etelä-Kuopion ja Länsi-Kuopion raja selvitetään ennen osallisuusmallin menemistä hyvinvoinnin edistämisen lautakuntaan päätettäväksi.
Meidän Kuopio Osallisuusmalli -pdf -tiedoston dioissa 22–25 on kuvattu tulevien maaseuturaatien tehtävät ja rahoitus/avustusmahdollisuudet. Yhdistysten avustusmahdollisuudet on esitetty katettavaksi yleisavustuksilla, talkoorahalla ja yhteisöavustuksilla sekä maaseuturaadeille vuosittain kaupungin budjetissa hyväksytystä määrärahasta 15 % osuudella. Esityksessä ei tässä versiossa mainita lainkaan kaupungin yhdistyksille osoittamaa avustusmäärää kokonaisuudessaan (vuonna 2025 yht 3,6 milj €, josta perinteisten yhdistysten yleisavustusten määrä oli 25.3.2025 päivätyn tiedotteen mukaan 940 500 €), vaikkakin näiden käyttötarkoitukset on kuvattu diassa 23. Tämä herättää sekaannusta ja epätietoisuutta ja koemme, että resurssien kokonaismäärä on syytä tuoda esille, onhan osallisuusmallin yhtenä keskeisenä tehtävänä mainittu ’tuki vapaaseen kansalaistoimintaan’. Ehdotamme, että tavanomaisen vuosittaisen yleisavustuksen mahdollisuus (ja määrä vuonna 2025) mainitaan selkeämmin myös	Nykyisen toimintasäännön mukaan pitäjäraadit eivät ole avustuksen myöntäjiä vaan ovat olleet yhteistyökumppanina erilaisissa alueen toiminnoissa. Kaupungilla on käytössä useita erilaisia avustusmuotoja ja vuosittain kansalaistoiminnan palveluista jaetaan n. 3.6 milj.€ avustuksia erilaisille toimijoille niin maaseutualueille kuin kaupungin keskustan alueille. Suunnitelmissa on myös jatkaa Meidän Kuopio-tuen /ent. tuotantotuki) myöntämistä ympäri vuoden yhteisöllisen toiminnan tukemiseen.

osallisuusmallin rahoitusta kuvattaessa, ettei lukijalle jää mielikuvaa, että maaseuturaatien alueella yhdistysten avustus rajautuisi pelkästään mainittuun 15 %:iin maaseuturaadeille osoitetusta määrärahasta (tai talkooavustuksiin). Tuo 15 % osuuden käyttö on edelleen hieman epäselvä: pystytäänkö tuolla kattamaan Meidän Kuopio -tapahtumatuki maaseutualueella, vai pystyykö näihin tarvittaessa hakemaan rahoitusta myös tavanomaista avustusreittiä käyttäen?	
Maaseutufoorumin käsitettä on syytä tarkentaa: tarkoittaako se kevään 2025 aikana kokeiltua dialogimallia? Ja jos kyllä, miten dialogissa esille tulevat kehittämiskohteet tai muut asukkaiden esille nostamat akuutit asiat ja huolet otetaan huomioon kaupungin viranomaiskäsittelyssä? Ehdotamme, että maaseutufoorumi voisi tuoda esimerkiksi esitysehdotuksia lautakunnille, jotka kirjattaisiin tavanomaisen hallinnointijärjestelmän mukaisesti ja johtaisivat mahdollisesti lautakuntakäsittelyyn. Kuten Aukkaan ääni -työryhmän kuntalaisaloitteessa 17.12.2024 on ehdotettu, 'maaseutufoorumin tehtävänä on varmistaa tehokas dialogi kaupungin johdon/virkahenkilöstön ja maaseutualueen asukkaiden välille maaseutua koskevien päätösten valmisteluun ja päätöksentekoon'. Tätä periaatetta kannatamme haettavaksi myös osallisuusmallin maaseutufoorumia rakennettaessa.	Kaupunginvaltuuston hyväksymän osallisuusmallin jälkeen tarkennetaan foorumien sisällöt ja toimintamallit. Maaseutufoorumien sisältöjen ja toimintamallien määrittelyssä huomioidaan useassa lausunnossa esille nostettu toive foorumien tuotosten tuomisista lautakuntakäsittelyyn.
Maaseuturaatien tehtävien kuvauksissa on mainittu nyt mm. yhteisöllisyyden, viihtyisyyden ja asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen, mitkä kaikki ovat kannatettavia. Näiden lisäksi maaseuturaatien toimintaa toivomme painotettavan siihen suuntaan, että ne huomioitaisiin nykyistä aktiivisemmin alueidensa markkinoinnin, kaavoituksen, peruspalveluiden, yrittäjyyden tukemisen ja vetovoiman säilyttämisen suunnittelussa ja toteutuksessa, luonnollisesti yhteistyössä kaupungin viranhaltijoiden ja päättäjien kanssa. Tämä tukee kohtaa: 'Kehitetään ja tehdään näkyväksi osallisuutta osana kaupungin perustoimintaa' (dia 14). Tässä	Kaupungin perustoimintaa ohjaa strategia, erilliset ohjelmat ja etenkin maaseutualueita maaseutuohjelma. Maaseutuohjelma päivitetään vuoden 2026 aikana yhdessä alueen asukkaiden, maaseuturaatien ja muiden toimijoiden kanssa.

koko maaseudun huomioiminen teemakohtaisesti olisi nyt uudessa osallisuusmallissa entistä tehokkaampaa tilanteiden mukaisessa aikataulussa. Myös maaseuturaatien yhteydet päivitettävään Maaseutuohjelmaan on hyvä tässä yhteydessä tehdä konkreettiseksi.	
Yhteenvedodiassa 29 on parissakin kohtaa mainittu sana 'kaupunkitasoinen', jonka merkitys on epäselvä. Palveluverkkoa koskevissa keskustelutilaisuuksissa on toukokuussa 2025 selvennetty, että tämä sana tarkoittaa 'koko kaupunkia koskevaa'. On selkeämpää, että 'kaupunkitasoinen'- sanan käytöstä luovutaan. Siten mm. diassa 29 voisi kohdan 'kaupunkitasoinen asukasosallisuus ...' korvata maininnalla: 'Asukasosallisuus toteutuu koko Kuopion kaupungin perustoiminnassa, aluedemokratiassa ja kansalaistoiminnassa. Samoin myöhemmin samassa diassa ehdotamme mainittavaksi, että ' Koko kaupunkia koskevassa aluedemokratiassa pitäjä/maaseuturaatitoimintaa on kaikilla maaseutualueilla...'	Kaupunkitasoinen -sanankäytöstä luovutaan.
26. Sotkan Helmi ry	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset	Vastine
a) keinot kaupungin perustoiminnassa tapahtuvaan vuorovaikutteiseen palvelukehittämiseen Millä konkreettisilla keinoilla osallisuusmalli tukee Sotkan Helmi ry:n ja kansalaistoimijoiden roolia kaupungin kehittämisessä?	Sotkan Helmi ry on kyläyhdistys, joka voi hakea kaupungilta yleisavustuksen lisäksi avustusta tapahtumien järjestämiseen ja talkoorahaa tarvikke-, materiaali- ja konekuluihin. Sotkan Helmi ry voi myös pyytää Etelä-Kuopion maaseuturaadin yhteistyökumppaniksi tapahtumien ja toiminnan järjestämiseksi.
b) tuki vapaaseen kansalaistoimintaan (tilat, avustukset, neuvonta) Sotkan Helmi ry:n näkökulmasta katsoen muutos ei liene kovinkaan merkittävä, mikäli tukien anominen tapahtuu edelleen kaupungilta suoraan. Toki tukimuotojen mahdollisen monipuolistumisen kautta saattaisi löytyä mahdollisuuksia oman toiminnan kehittämiseen.	Nykyisen toimintasäännön mukaan pitäjäraadit eivät ole avustuksen myöntäjiä vaan ovat olleet yhteistyökumppanina erilaisissa alueen toiminnoissa. Kaupungilla on käytössä useita erilaisia avustusmuotoja ja vuosittain kansalaistoiminnan palveluista jaetaan n. 3.6 milj.€ avustuksia erilaisille toimijoille niin maaseutualueille kuin kaupungin keskustan alueille. Suunnitelmissa on myös jatkaa Meidän Kuopio-tuen /ent. tuotantotuki) myöntämistä ympäri vuoden yhteisöllisen toiminnan tukemiseen.
c) lähidemokratia	

Maaseuturaatien kehittäminen on Etelä-Kuopion kannalta ehdottomasti tarpeellista. Yksittäisen yhdistyksen toimintaan verrattuna alueellinen toimija on oletettavasti vahvempi. Nykyinen esitys aluejaosta on luonteva.	
27. Pohjois-Savon CP-yhdistys ry	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset	Vastine
Kaupungin yleisavustuksen turvin meillä on mahdollisuus järjestää liikuntatoimintaa erityisliikkuville ja vapaa-ajan virkistystoimintaa ja kokoontumisia niillekin henkilöille, jotka eivät helposti lähde tai pääse lähtemään kotoa. Kaupungin yleisavustus on ehdottoman tärkeä toimintamme ylläpitämiseksi, jotta voimme jatkaa harrastuskerhojen pitämistä kuten keilailu, kuntosalitoiminta ja soveltavan liikunnan jumppa. Pidämme tärkeänä vuorovaikutusta ja vaikuttamistyötä myös verkostoissa olevien yhdistysten kanssa kaupungin sisällä. Vuorovaikutus erilaisten yhteisöjen kanssa tuo lisää tietoa ja vaikutusmahdollisuuksia myös yhdistystoimintaa.	Kaupungilla on käytössä useita erilaisia avustusmuotoja ja vuosittain kansalaistoiminnan palveluista jaetaan n. 3.6 milj.€ avustuksia erilaisille toimijoille niin maaseutualueille kuin kaupungin keskustan alueille. Suunnitelmissa on myös jatkaa Meidän Kuopio-tuen /ent. tuotantotuki) myöntämistä ympäri vuoden yhteisöllisen toiminnan tukemiseen.
28. Riistaveden pitäjäraati	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset	Vastine
1. Yleistä Nimi on Meidän Kuopion osallisuusmalli, silti mallissa on erittäin vähän, miten osallisuus toteutetaan koko Kuopion alueella. Osallisuusmääritelmä myös puuttuu Tavoitteet s. 3 1. Kuopiolaisien osallisuuden ja lähidemokratian kehittäminen kaupunkitasoisesti. Poistetaan sana kaupunkitasoinen, puhutaan ennemmin kuopiolaisesta osallisuusmallista.	Osallisuusmallista poistetaan kaupunkitasoinen-sana ja puhutaan vain kuopiolaisien osallisuudesta, Meidän Kuopio -osallisuusmalli. Osallisuuden määritelmiä on monia. Lisätään osallisuuden määritelmiä www.kuopio.fi/osallisuusmalli -sivulle.
2. Osallisuuden portaati Toteutetaanko kuntalaisten toiveita? Kumppanuudessa vaihtoehtojen luovien toimintatapojen kehittäminen ja toteuttaminen. Itsenäisten ratkaisujen kehittämiseen oltava resurssit ja päättäjiltä avarakatseisuutta. Kehitetään kuopiolaisia osallisuusmalleja ja lähidemokratiaa koko Kuopiota ajatellen maaseutuineen. Kehitystyössä huomioidaan alueiden erilaisuus ja erilaiset tarpeet	Kyllä, kuntaisten toiveita toteutetaan kaupungin resurssit huomioiden.

säilyttämällä pitäjäraadit sekä kehittämällä niiden toimintaa pitkäjänteisesti.	
3. Päätöksenteko osallisuuden kehittämisessä Olisiko osallistava budjetointi parempi vaihtoehto kuin nyt esitetty "Meidän Kuopio yhteisöavustus" joka vaatii työryhmineen paljon resursseja ja vie aikaa, jonka työn pitäjäraadit ovat ennen tehneet ilmaiseksi. s. 9 Päätöksenteko osallisuuden kehittämisessä 2/2. Kuopion kaupunginvaltuuston päätös 20.5.2024 • Kehitetään kaupunkitasoisesti osallisuusmalleja ja lähidemokratiaa. Tarkoitetaanko tällä sitä, että osallisuusmalleja kehitetään nimenomaan Kuopion keskustaan ja lähiöihin niiden omista lähtökohdista? Pitäjäraatien toimintaa tulee kehittää yhtenäisemmäksi. Nyt on hyvä uudistus, että raadit kattavat kaikki maaseutualueet. Kehitykseen tarvitaan kuitenkin niin uusien kuin vanhojen raatien välistä yhteistyötä ja tilaisuuksia kehitystä varten.	Osallistuvassa budjetoinnissa on monta vaihtetta: ideointi, ideoiden jatkokehittäminen, äänestys ja toteutus. Osallistuvaa budjetointia käytetään nykyisin kaupungin perustoiminnassa muun muassa kirjaston aineistohankinnoissa. Kaupunkitasoinen-sanalla tarkoitetaan kaupungin toimintaa kaupungin koko alueella, koko pinta-alalla. Tähän mennessä lähidemokratia on kattanut vain kuusi maaseutualuetta. Osallisuusmalli sisältää keinoja maaseutualueiden, kaupungin keskustan ja lähiöiden asukkaiden osallisuuden edistämiseen. Maaseuturaatien toimintaa kehitetään yhä enemmän niin, että maaseuturaatien hyvät toimivat käytännöt tulevat esille. Tämä näkyy mm. siinä, että jo toiminnassa olleet pitäjäraadit kouluttavat uusia maaseuturaateja toimintaan.
4. Aukasosallisuuden toteutuminen Kuopion perustoiminnassa, lähidemokratiassa ja vapaassa kansalaistoiminnassa Koko kaaviossa raadit on esitetty hyvin pienessä roolissa eli mainittu suluissa lähidemokratian kohdalla. Raatien rooli pitää saada selkeäksi ja näkyvämmäksi tähän kaavioon, jotta se kaupungissa ymmärretään. Raadit pitäisi mainita yhtenä kohtana esimerkiksi läpileikkaavassa "Osallisuuden edistäminen kuuluu jokaiselle kaupungin työntekijälle ja viranhaltijalle ja tapahtuu normaalissa toiminnan johtamisessa" laatikossa: raateja voidaan hyödyntää paljon laajemmin raatien alueita koskeissa asioissa, eivätkä viranhaltijat ja lautakunnat ole tätä välttämättä osanneet hyödyntää. -Dialogin lisääminen esimerkiksi vuosittaisin foorumein kannatettavaa. Foorumeissa esille nousevista asioista pitää päättää tekijä, aikataulu, seuranta ja raportointi raadeille, jotka välittävät tiedon alueen asukkaille	Kuvioon on lisätty maaseuturaadit korostamaan heidän lähidemokratiatehtävänsä ja asiantuntijuuttaan oman alueesta asioista. Kaupunki kehittää osana kaupunginjohtajan perustamaa työryhmää demokratia- ja osallisuustyöhön seurannan ja arvioinnin.

Miten nämä lukuisat lausunnot, kannanotot vaikuttavat päätöksenteossa? Raadeille on esitetty kyselyitä ja lausuntopyyntöjä, mutta ei ole kerrottu miten lausunto huomioitiin tai mitä asialle tehtiin/ miten se eteni. Raadeilla voi olla tunne, että esityksestä ei ollut hyötyä, jos asian etenemistä ei kerrota. Kaupungilla ei ole toiminnalle ja muutoksille seurantaa, arviointi jää tekemättä.	
5. Pitäjäraatien nimi Emme kannata Pitäjäraatien nimen muuttamista. Maaseuturaati nimen muutos voi aiheuttaa hämmennystä alueilla, joissa raadit ovat jo olleet. Pitäjäraati nimenä vakiintunut ja sopii alueille. Nimenmuutos aiheuttaisi myös todella paljon lisätyötä nykyisille raadeille: mainosmateriaalit, verkkosivut jne. pitäisi muun muassa uusia. Tästä tulee lisäkustannuksia myös kaupungille. Perusteluna katsomme nimen säilymiselle seuraavaa: Mitä pitäjä tarkoittaa? Pitäjä tarkoittaa toiseen kuntaan liitetyn maaseutumaisen kunnan aluetta. Uudet alueet ovat myös kuntaliitoskuntia maaseutualueilta, Kuopion maalaiskunta liittyi Kuopion kaupunkiin 1969.	Pitäjäraatien nimi vaihtuu maaseuturaadiksi korostaen sitä, että raatitoiminta kattaa Kuopion maaseutualueet. Nimenmuutoksiin on varattu pitkä siirtymäaika: koko osallisuusmallin toiminta-aika. Näin työaikaa ja kustannuksia voi siirtää usealle vuodelle.
6. Maaseuturaatien aluejako Kannatamme pitäjäraatien uutta aluejakoa. Ehdottoman tärkeätä on, että kaikki Kuopion maaseutualueet ovat mukana pitäjäraadeissa.	
7. Osallisuuden kehittäminen kaupungin perustoiminnassa Jos foorumeita perustetaan, niistä tulisi tiedottaa. Kuopioon tulisi perustaa maaseutuasiamiehen virka, joka toimisi maaseudun kehittäjänä.	Kaupunki viestiin foorumeista. Kuopion kaupunki kuuluu 11 kunnan maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueeseen, jonka isäntäkuntana on Siilinjärven kunta. Yhteistoiminta-alueen palveluorganisaationa toimii Sydän-Savon maaseutupalvelu, jonka tehtävänä on muun muassa maaseudun elinkeinojen ja maaseudun toimintaympäristön kehittäminen. Kuopion maaseutuasiamiesten yhteystiedot: https://siilinjärvi.fi/elinvoima-ja-yrittaminen/maaseutupalvelut/yhteystiedot/

8. Maaseuturaatien toiminta-ajatus, tehtävät ja rahoitus 1/2 s.21 -22 Pitäjäraateja ei useinkaan oteta mukaan suunnitteluvaiheessa kutakin asuinalueetta koskien. Esitämme, raatien määrän kasvaessa kahdeksaan, kokonaismääräraha tulisi kasvaa summalle 200 000 € kahdeksalle raadille tai vähintään nykyisen määrärahan pitämistä raatien käytössä. Raatien rahoista ei tule ottaa rahoitusta muiden avustusten rahoittamiseen vaan yhdistää muiden avustusten jakamisen monimuotoisuutta. Pitäjäraadit ovat voineet rahoittaa yhteistyössä pienten yhdistysten /yhteisöjen tapahtumia. Jos pienetkin avustukset menevät kaupungin kautta, byrokratia todennäköisesti lisääntyy, käsittelyajat voivat olla pitkiä ja hakemukset jäävät kokonaan tekemättä. Lisäksi kaupungin avustukset ovat useimmiten osarahoitteisia niin, että toimijalla pitäisi olla omaa rahaa esim. esiintyjän palkkaamiseen. Omaraha osuutta ei kuitenkaan kaikilla ole, pitäisi riittää talkootyön tekeminen tapahtuman järjestelyissä. Talkooraha on vain varakkaille toimijoille nykykäytännön mukaisesti, kun työ ja tarvikkeet pitää ensin maksaa itse ja hakea sitten kaupungilta. Nykyään pankeista on todella vaikea saada lyhytaikaista lainaa tai ainakin se on erittäin kallista. Pitäjäraadit kykenevät nopeaan reagointiin, eikä tarvita kuin tekevät ihmiset.	Kaupunginvaltuusto vahvistaa maaseuturaatien toimintamäärärahan kaupungin talousarvion yhteydessä. Kaupunki neuvoo ja auttaa avustusten hakemisessa ja selkeyttää avustusten hakuprosesseja. Nykyisen toimintasäännön mukaan pitäjäraadit eivät ole avustuksen myöntäjiä vaan ovat olleet yhteistyökumppanina erilaisissa alueen toiminnoissa. Kaupungilla on käytössä useita erilaisia avustusmuotoja ja vuosittain kansalaistoiminnan palveluista jaetaan n. 3.6 milj.€ avustuksia erilaisille toimijoille niin maaseutualueille kuin kaupungin keskustan alueille. Suunnitelmissa on myös jatkaa Meidän Kuopio-tuen /ent. tuotantotuki) myöntämistä ympäri vuoden yhteisöllisen toiminnan tukemiseen. Kaupungin tuki on osarahoitus. Esitetään uuden avustusmuodon kriteereihin, että omarahoitusosuudeksi voidaan hyväksyä rahan ohella myös vapaaehtoistyö (laskennallinen arvo 10 € / tunti) sekä että tuki voitaisiin maksaa perustellusta syystä osittain ennakoon. Esitetään, että avustusta voidaan maksaa myös enakkona Meidän Kuopio - yhteisöllisen toiminnan avustuksessa ja talkooavustuksessa.
9. Nykykäytäntö: Avustushakemus pitäjäraadille s.24 Huom! Pitäjäraadit ovat yhteistyökumppaneita, eivät avustusten myöntäjiä. Hakemuksen lähettäjä ei ole aina yhdistys! Osa rahoitetuista kohteista on pitäjäraatien päättämiä ja toteuttamia ilman hakemusta, eli on päätetty Pitäjäraadin	Nykyisen toimintasäännön mukaan pitäjäraadit eivät ole avustuksen myöntäjiä vaan ovat olleet yhteistyökumppanina erilaisilla alueen toiminnoissa. Kaupungilla on käytössä useita erilaisia avustusmuotoja ja vuosittain kansalaistoiminnan palveluista jaetaan n. 3.6 milj.€ avustuksia erilaisille toimijoille niin

kokouksessa yksimielisesti toteuttaa esimerkiksi joku tapahtuma, tai kaupunki on pyytänyt raatia järjestämään asukastilaisuuden, jolloin raati pyytää jotain yhdistystä (usein useita ns. kuka suostuu periaatteella) toteuttamaan jonkun hankkeen. Raati lähettää kaupungin sähköisen laskutusohjeen tapahtuman / hankinnan toteuttavalle yritykselle, joka laskuttaa suoraan kaupunkia. Ohjeessa laskuun lisätieto muistio X/202x jossa päätös on tehty tai yhdistyksen tilalle hakija (voi olla yhdistys, yritys, kylätoimikunta) lähettää yhteistyöpyynnön pitäjäraadin sähköpostiin tai täyttää pitäjäraadin sähköisen lomakkeen. (ei edellytä vahvaa tunnistautumista).

Nykyinen käytäntö:

1. Hakija lähettää yhteistyöpyynnön pitäjäraadin sähköpostiin tai täyttää pitäjäraadin sähköisen lomakkeen. (ei edellytä vahvaa tunnistautumista) Aihe voi olla tulla alueen asukkaalta, yhdistykseltä tai vaikka koululta.
2. Pitäjäraati tarkastaa milloin hakija on saanut avustusta pitäjäraadilta
3. Pitäjäraati käsittelee hakemuksen seuraavassa kokouksessaan ja arvioi kokonaishyötyä koko alueelle tai tietylle asukasryhmälle (esimerkiksi, lapset, vanhukset, perheet jne.)
4. Pitäjäraati päättää hyväksyä/hylätä hakemuksen ja kirjaa päätöksen kokousmuistioon
5. Jos pitäjäraati päättää hyväksyä hakemuksen, raati lähettää hakijalle / tai suoraan laskuttajalle kaupungin laskutustiedot
6. Laskuttaja lähettää laskun Monetralle sähköisellä laskutuksella tai koordinaattorille PDF laskuna
7. Kaupungilla koordinaattori tarkastaa pitäjäraadin muistiosta, että ko. pitäjäraati on hyväksynyt hakemuksen ja tiliöi laskun oikean raadin alle.
8. Kansalaistoiminnan palveluiden asiantuntija hyväksyy laskun maksamisen
9. Monetra maksaa laskun yrittäjälle tai yhdistykselle, mikäli yhdistys on työnsuorittaja.

Ehdotettu uusi käytäntö:

Avustushakemus kaupungille s.25 1.
Yhdistys (voiko olla joku muukin?)

maaseutualueille kuin kaupungin keskustan alueille.

Suunnitelmissa on myös jatkaa Meidän Kuopio-tuen /ent. tuotantotuki) myöntämistä ympäri vuoden yhteisöllisen toiminnan tukemiseen.

Kaupungilla on käytössä sähköinen asiointipalvelu avustusten hakemiseen. Järjestelmään kirjautuminen edellyttää vahvaa tunnistautumista ja siellä asioidaan joko organisaation edustajana tai yksityishenkilönä, jos ei ole y-tunnusta.

Kaupungilla on useita asiantuntijoita, jotka valmistelevat avustuspäätöksiä, lisähenkilöresurssille ei ole tarvetta. Suurin osan avustuspäätöksistä tehdään viranhaltijapäätöksinä.

täyttää kaupungin sähköisen lomakkeen avustusten hakuaikojen mukaan, (Edellyttää vahvaa tunnistautumista) hakemus siirtyy kaupungin sähköiseen asianhallintaohjelmaan käsiteltäväksi. Vaatiiko tämä uutta sähköistä järjestelmää? Miten vahva tunnistautuminen toimii esimerkiksi yhdistyksen kohdalla? PJ:n henkilötunnuksilla vai edellyttääkö Y-tunnusta? 2. Kaupungin Asiantuntijatyöryhmä käsittelee hakemukset ja valmistelee päätökset. Ketä tähän ryhmään kuuluu ja paljonko tästä ryhmästä tulee lisäkustannuksia ja työaika kaupungille? Tarvitaanko uutta työntekijää? 3. Kaupungin viranhaltija tai lautakunta tekee päätöksen tuen myöntämisestä. Mihin tarvitaan vielä lautakunta päättämään hakemuksesta, jos ne ovat yleensä suuruudeltaan sataasia? Eikö asiantuntijaryhmä voi päättää heti samalla hyväksytäänkö vai hylätäänkö kuten raadit tekevät ja tiedoksi lautakunnalle tai asiantuntijaryhmä kokonaan välistä pois. 4. Yhdistys (toimija??) tekee hankinnat ja järjestää toimintaa päätöksen mukaisesti. 5. Yhdistys toimittaa raportin/ tilityksen tai toimintakertomuksen, tilinpäätöksen ja toiminnan/tilintarkastajien lausunnon kaupungille. Taas liian raskasta, laskuista ja kuiteista näkee mihin raha on mennyt ja laskuihin voi vaatia erittelyn. Taas onko toimija aina yhdistys? Kaupungille voi myös laittaa lyhyesti paljonko esimerkiksi tapahtumaan osallistui henkilöitä. Raadeilla tämä kirjataan aina tapahtuman jälkeen kokouspöytäkirjaan edellisen kokouksen asioihin esim. osallistujamäärä ja palaute asukkailta.	
10. Osallisuus- ja vuorovaikutusmallin osallistamissuunnitelma. Maaseutuvaikutusten arviointi Kuopion kaupungin asiantuntijoille ja päättäjille. Lapsivaikutusten arvioinneissa mennään talous edellä, eikä lapsen etu edellä, kuten tulisi toimia kaikessa päätöksenteossa.	
29. Vehmasmäen seudun kyläyhdistys ry	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset	Vastine

Olemme tyytyväisiä, että eteläisen Kuopion maaseutua esitetään yhdeksi maaseuturaati alueeksi. Toteutuessaan maaseuturaati mahdollistaa ja takaa asukastoiminnan kehittämisen, jolloin syrjäisetkin maaseutualueet pääsevät mukaan vaikuttamaan. Uusi maaseuturaati ottaa huomioon kaikki ko. alueet tasavertaisesti ja lisää aktiivisuutta vaikuttamiseen alueen kehittämisen. Eteläinen maaseutualue käsittää toiminnallisesti luontevan kokonaisuuden; Puutossalmi, Sotkanniemi, Pellesmäki, Vehmasmäki, Kurkimäki. Maaseutufoorumi tarvitaan, koska se mahdollistaa toiminnan koordinoinnin ja vuoropuhelun vuosittain. Luovutaan pitäjäraati-nimityksestä, maaseuturaati on hyvä ja kuvaava nimi. Kyläyhdistyksemme on tehnyt jo vuosikymmenen ajan toimintasääntöehdotuksen mukaisia toimintoja kymmenien avustushakemusten muodossa, joten uusi käytäntö helpottaa suunnattomasti yhdistyksemme hakemus rulettia. Rahoitusmalli vaikuttaa tasapuoliselta. Osallisuusmallin mukainen uusi avustusten hakeminen verrattuna pitäjäraatien aikaisempaan malliin. Osallisuusmalli luo pohjaa tasapuolisesti Kuopion kaupungin maaseutualueiden aktivoimiselle ja kehittämiselle ja yleiselle hyvinvoinnille.	
30. Bangladeshi Association Kuopio Ry	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset	Vastine
a) Keinot vuorovaikutteiseen palvelukehittämiseen kaupungin perustoiminnassa • Asiakaspalautteet ja kyselyt: Säännölliset kyselyt, verkkopalautekanavat ja palvelukohtaiset asiakasraadit.	

• Yhteiskehittäminen: Aukkaiden, järjestöjen ja yritysten osallistaminen palveluiden suunnitteluun esimerkiksi työpajojen, pilottien ja kokeilujen kautta. • Digitaaliset osallistumiskanavat: mm. sähköiset aloitteet, karttapohjaiset kyselyt ja verkkovaikuttamispalvelut. • Osallistuva budjetointi: Mahdollisuus asukkaiden ideoiden tuomiseen osaksi kaupungin kehittämisrahoitusta.	
b) Tuki vapaaseen kansalaistoimintaan • Tilat: Kaupungin tarjoamat maksuttomat tai edulliset kokoontumistilat asukas- ja kansalaistoiminnalle. • Avustukset: Avustusjärjestelmä yhdistyksille, seuroille ja muille toimijoille, jotka edistävät hyvinvointia, kulttuuria ja liikuntaa. • Neuvonta: Kaupungin henkilöstön tarjoama ohjaus ja neuvonta kansalaistoiminnan käynnistämisessä, hankkeissa ja rahoituksen hakemisessa. • Yhteisöpohjainen koulu: Maahanmuuttajalapsille olisi erittäin hyödyllistä, jos heillä olisi koulu, jossa he voisivat oppia ja harjoitella äidinkieltään suomen kielen lisäksi. Kaupunki voi myöntää apurahat yhteisöpohjaiselle yhdistykselle näiden koulujen järjestämiseksi.	Kaupungin avustukset säilyvät ennallaan ja neuvontaa ja tukea annetaan toimijoille. Asukastilat ovat maksuttomia kaikille avoimen toiminnan järjestämiseen. Välitetään kaupungin kotoutumistyöryhmälle kehittämis ehdotus yhteisöpohjaisesta koulusta.
c) Lähidemokratia • Alueelliset foorumit ja asukastilaisuudet: Mahdollisuus osallistua keskusteluihin oman alueen kehittämisestä. • Alueelliset vaikuttajaryhmät: Esim. asukasraadit, nuorisovaltuusto, vanhus- ja vammaisneuvostot, jotka toimivat linkkinä kaupunkilaisten ja päätöksenteon välillä. • Suora vuoropuhelu päättäjien kanssa: Kuulemistilaisuudet, keskustelutapahtumat sekä osallistumismahdollisuus valmisteluvaiheessa	
31. Ranta-Toivala-Uuhimäki kyläyhdistys	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset	Vastine

Olemme tyytyväisiä, että eteläisen Kuopion maaseutua esitetään yhdeksi maaseuturaati alueeksi. Ranta-Toivalan ja Uuhimäen kylät sopivat paremmin Riistaveden maaseuturaatiin kuin nyt ehdotettuun Vehmersalmeen. Maantieteellisesti sijaitsemme aivan Riistaveden kupeessa, myös henkisesti Riistavesi on lähempänä, kylien asukkailla on ennestäänkin ollut yhteistä toimintaa aikojen saatossa. Pelkona on, että vaikutusmahdollisuutemme jäävät varsin vähäisiksi, jos meidät lykätään keinotekoisesti Vehmersalmen maaseuturaatiin. Myös yhteisöllisyyden edistäminen voi olla hankalaa edellä mainituista syistä.	Ranta-Toivala ja Uuhimäen kylät kuuluvat Riistaveden maaseuturaadin alueeseen.
32. SPR Nilsin osasto	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset	Vastine
Osallisuuden edistämisen 10 periaatetta: 1. Ihminen voi osallistua toimintaan tai palveluun omaehtoisesti. 2. Osallistujan kanssa etsitään yksilöllisiä ratkaisuja. 3. Osallistuja kohdataan kunnioittaen ja kategorisoimatta. 4. Yksin jääneet ja omiin oloihinsa päätyneet löydetään ja saadaan mukaan toimintaan. 5. Toimintaa tai palvelua kehitetään yhdessä. 6. Toiminta vahvistaa osallistujan vaikuttamismahdollisuuksia myös toiminnan ulkopuolella. 7. Ihminen pääsee osaksi itselleen tärkeää yhteisöä. 8. Ihminen pääsee nauttimaan yhteisestä hyvästä ja voi osallistua sen tuottamiseen ja jakamiseen tasavertaisena muiden kanssa. 9. Ihminen saa arvostusta, kiitosta ja yhteyksiä muihin ihmisiin. Yhteiskuntaryhmät kohtaavat.	SPR:n Nilsin osaston osallisuuden edistämisen 10 periaatetta soveltuvat myös kaupungin toiminnassa käytettäväksi.

10. Osallisuutta edistävät keinot juurtuvat osaksi jatkuvaa toimintaa.	
SPR:n Nilsin osasto kertoo lausunnossaan, miten heidän toiminnassaan osallisuus on huomioitu. Tässä on siitä lyhyt kooste: Kokoustiloihin pääsee myös pyörätuolilla ja rollaattorilla. Tilaamme voi myös vuokrata muiden yhteisöjen ja järjestöjen kokoontumis- sekä kokouspaikaksi. Lisäksi tila toimii tarvittaessa katastrofitilanteiden johtoyksiköiden keskuksena, jolloin tila on myös viranomaisten käytössä tarvittaessa. Ystävätoiminta saavuttaa suuren joukon iäkkäämpiä ihmisiä kokoontumisillaan. Tilaisuudet ovat osallistavia monella tavalla. Toimimme kaikissa ryhmissä kohdaten ryhmien kokoontumisiin tulleet kunnioittaen ja lokeroimatta. Korona-aikaan ystävät hoitivat kaupungin toiveesta puhelimella kartoittaen sivukylillä olevia yksinään asuvia vanhuksia kysyen, miten heillä menee ja miten voisimme auttaa heitä. Tämä on jatkunut kaikissa osastomme ryhmien kokoontumisissa. Käymme kuulumiskierrokset niiden aluksi. Järjestäessämme ensiapu- ja henkisen tuen kursseja, niin niiden vaikutukset vaikuttavat laajasti omalla alueellamme. Lisäksi ystävätoiminta antaa kokoontumisiin tullessa vertaistukea, joka on kaikenikäisille erittäin tärkeää. Osastomme ryhmässä toimiminen antaa vertaistukea ja luennoilla pääsee kuulemaan uusia ajankohtaisia asioita ja tiedotteita. Ryhmätoiminta antaa positiivista kokemusta esim. Henkisen tuen kotimaan avun kautta erilaisissa akuuteissa kriisitilanteissa. Yhteistyö muiden alueen toimijoiden kanssa on saumatonta ja kohtaamme monissa erilaisissa tilaisuuksissa samojen järjestöjen kanssa.	
33. Kuopion kaupungin elinvoima- ja konsernipalvelujen hallintopalvelut	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämisehdotukset	Vastine
Elinvoima- ja konsernipalvelujen hallintopalveluissa pidetään hyvänä, että	

Kuopion kaupungin osallisuusmallia ja -toimintaa kehitetään. Kaupungilla on hyväksytty (kaupunginhallitus 21.10.2024/Pykälä 293) Kuopion kaupungin päätösten vaikutusten ennakkoarvioinnin toimintamalli, jossa määritetään milloin ja miten päätösten vaikutusten ennakkoarvioinnit tehdään. Vaikka päävastuu osallisuuden kehittämisessä ja osallisuuteen liittyvän asiantuntijatuken antamisessa on kansalaisuuspalveluilla, hallintopalvelut ovat myös mukana omalta osaltaan osallisuuden kehittämisessä tukemassa vaikutusten ennakkoarviointien laajaa käyttöönottoa. Hallintopalveluissa pidetään hyvänä, että lausuttavana oleva osallisuusmalli sisältää kattavasti Kuntalain 22 §:n mukaisia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Hallintopalveluissa nähdään, että materiaalissa esiin nostetut suunnitteluosallisuuden keinot käyttöönottettuna tuovat oikeansuuntaista muutosta päätösasioiden valmisteluprosessiin, mikä tulee kuvata kattavasti myös mm. valmistelijoiden käsikirjaan sekä kouluttaa valmistelijat perinpohjaisesti koko prosessiin. Hallintopalvelut tukee tätä osaltaan tekemällä tarvittavat täydennykset valmistelijoiden käsikirjaan ja osallistuu osaltaan valmistelijoiden kouluttamiseen, kun osallisuusmalli tulee käyttöön. Koska kyse on myös muutoksesta toimintakulttuurissa, olisi nähdäksemme tärkeää, että kansalaistoiminnan palvelut veisi osallisuusmallin käyttöönottoa eteenpäin toimialojen johtoryhmissä ja tarjoaisi päätösvalmistelijoille aktiivisesti asiantuntijatukea, jotta osallisuusmalli saataisiin osaksi arjen toimintaa kaikilla Kuopion kaupungin toimialoilla ja vastuualueilla ja yksiköissä.	Osallisuuden koulutusta järjestetään kaupungin johtoryhmälle ja toimialojen johtotiimeille, valmistelijoille. Kaupungin poikkihallinnollisessa osallisuustyöryhmässä on mahdollista kehittää päätösten vaikutusten ennakkoarviointia mm. saadun palautteen perusteella.
Jotta osallisuusmalli olisi kaupunkitasoinen kuvaus osallisuuden edistämisestä ja toteuttamisesta Kuopion kaupungissa, tulisi osallisuusmallissa esittää konkreettisesti kaikki osapuolet, toimet sekä kuvata osallisuusprosessi vaiheineen, toimijoineen ja toimenpiteineen. Hallintopalvelut ehdottaa, että suunnitteluosallisuuden	Kun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt osallisuusmallin, täsmennetään tarkemmin osallisuusprosessien vaiheet ja toteuttamisvastuut.

keinot tarkennettaisiin konkreettisesti osallisuusmalliin nykyisen listauksen sijaan. Nähdäksemme muutkin osallisuuden osiot (aloite-, tieto-, päätös-, toiminta- ja arviointiosallisuus) tulisi selittää ja tarkentaa osallisuusmallissa.	
Dialla 14 Osallisuuden kehittäminen kaupungin perustoiminnassa olisi hyvä kuvata konkreettisesti, miten osallisuutta kehitetään ja tehdään näkyväksi osana kaupungin perustoimintaa (kohta 3). Hallintopalveluissa emme näe tarpeelliseksi kirjata toimintasääntöihin osallisuuden edistämistä, koska se on kunnan lakisääteinen tehtävä. Hallintosäännössä on ollut käytäntönä antaa järjestämisvastuu eri toimielimille ja järjestämisvastuun osaksi kuuluu Kuntalain ja muun lainsäädännön asettamien velvoitteiden toteuttaminen ja eri velvoitteiden luettelemista ei ole nähty tarkoituksenmukaiseksi. Kuitenkin osallisuuden edistämistä tulisi konkreettisesti vahvistaa esimerkiksi tarjoamalla ja viemällä osallisuuden kouluttamista toimialojen johtoryhmiin ja valmistelijoille, kuten jo edellä mainittu ja kuten kohdassa 4.b mainitaan henkilöstön koulutukset. Lisäksi osallisuusmallissa olisi hyvä kertoa, miten päätösten vaikutusten ennakkoarviointien laajaa käyttöönottoa aiotaan kansalaispalvelujen asiantuntijoiden työllä tukea.	Toimialojen toimintasääntöihin ehdotetaan kirjattavaksi osallisuuden kehittäminen, edistämisen sijasta. Osallisuuden koulutusta järjestetään kaupungin johtoryhmälle ja toimialojen johtotiimeille, valmistelijoille. Päätösten vaikutusten ennakkoarviointien kehittäminen liittyy osallisuustyön arviointiin ja seurantaan, jota kehitetään osallisuustyöryhmässä.
Avustushakemuksen käsittelyyn ehdotettu uusi käytäntö yksinkertaistaa ja helpottaa hakemusten käsittelyä. Käsittelyprosessiin olisi hyvä lisätä, missä vaiheessa avustus maksetaan hakijalle ja tarkentaa dialla 25 kohtaan 3, että päätös tuen myöntämisestä tehdään sivistystoimialan toimintasäännön mukaisesti.	Lisätään maininta sivistystoimialan toimintasäännöstä.
34. Savonetti ry	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset	Vastine
Osallisuuden portaisiin (dia 7) on tehty hyvä lisäys, jolla tavoitellaan kuntalaisten itsenäisten ratkaisujen kehittämistä ja niiden hyödyntämistä ilman julkisorganisaatiota. Mikäli tämä toteutuu ja kuntalaiset saavat päättää oman alueen asioista, myös maaseuturaadeille varatuista rahoista, lisää se toivotulla tavalla kuntalaisten osallisuutta.	

Toimintasääntöön esitetyt maaseuturaatien tehtävät ovat laajat ja moninaiset (diat 21 ja 22). Toteutuessaan ne ovat omiaan lisäämään osallisuutta, alueen asukkaiden yhteenkuuluvuutta ja viihtyvyyttä. Tahtotila on hyvä, mutta siirtykö kaikki kirjattu käytäntöön esitetyllä tavalla. Yksittäinen ihminen ajatuksineen ja ideoineen ei tule kuulluksi. Tarvitaan jokin isompi taho viemään asiaa eteenpäin. Nyt tehtävää hoitaa pitäjäraati, jatkossa maaseuturaati. Tulevatko yksilöt ja kyläyhteisöt kuulluiksi maaseuturaatien kautta? Jotta tämä onnistuisi, pitäisi julkishallinnon puolelta löytyä yhteyshenkilö, jonka kanssa asioita saataisiin vietyä yhdessä eteenpäin.	Maaseuturaatien yhteyshenkilönä toimii kaupungin osallisuuskoordinaattori.
Maaseuturaadeille korvamerkitään rahaa (180 000 €), josta irrotetaan jatkossa yhteiseen tuotantotukeen ja yleisavustuksiin 27 000 € (15 %) (dia 22). Kullekin maaseuturaadille jää laskennallisesti 19 125 €/raati. Siirtykö maaseuturaadeille korvamerkitystä summasta erotettu 15 % yleiseen jakoon vai onko se jotenkin kohdennettu raadin alueen yhdistyksille ja toimintaan? Miten ajatus siitä, että yhdistykset ohjataan hakemaan avustusta yleisavustuksen muodossa kerran vuodessa ja kaupungin asiantuntijatyöryhmä käsittelee hakemukset ja valmistelee päätökset ja päätöksen avustuksen myöntämisestä tekee kaupungin viranhaltija tai lautakunta, tukee ajatusta kuntalaisten itsenäisestä ratkaisujen kehittämisestä ilman julkisorganisaatiota? Perinteisesti on ajateltu, että pitäjäraadit ovat nopean toiminnan joukkoja, joiden kautta asia etenee muutaman päivän sisällä saadusta toimeksiannosta/pyynnöstä. Tämä esitetty toimintamalli ei tue sitä ajatusta kaikilta osin. Tulevatko alueen asukkaat kuulluksi, kun esitetyt ajatukset, ideat ja parannukset kaatuvat muutoseikkoihin.	Nykyisen toimintasäännön mukaan pitäjäraadit eivät ole avustuksen myöntäjiä vaan ovat olleet yhteistyökumppanina erilaisilla alueen toiminnoissa. Kaupungilla on käytössä useita erilaisia avustusmuotoja ja vuosittain kansalaistoiminnan palveluista jaetaan n. 3.6 milj.€ avustuksia erilaisille toimijoille niin maaseutualueille kuin kaupungin keskustan alueille. Suunnitelmissa on myös jatkaa Meidän Kuopio-tuen /ent. tuotantotuki) myöntämistä ympäri vuoden yhteisöllisen toiminnan tukemiseen.
Pitäjäraatien korvaaminen maaseuturaadeilla ja uusi aluejako on laadittu niin, että pyrkimyksenä on jakaa alue asukasmääriltään suunnilleen samansuuruisiin alueisiin (diat 17 ja 19). Tavoite on hyvä, mutta sen toteutus ei ole onnistunut. Alueellinen yhtenäisyys on erityisesti Vehmersalmen ja Riistaveden osalta keinotekoinen ja pirstoutunut.	Maaseuturaatien aluejakoa on muutettu. Ranta-Toivala ja Uuhimäki kuuluvat Riistaveden maaseuturaatiin.

Vehmersalmen maaseuturaatiin kuuluu pääalueen lisäksi kaksi pienempää toisistaan irrallista aluetta (Jännenniemi ja Ranta-Toivala), jotka maantieteellisesti ovat Riistaveden toisella puolella. Miten tämä voi näiden irrallisten alueiden osalta lisätä yhteenkuuluvuutta, osallisuutta ja mahdollisuutta vaikuttaa maaseuturaadin toimintaan? Tai kääntäen: Miten maaseuturaati voi tasapuolisesti tukea näin erillään toisistaan olevia alueita ja niiden asukkaita? Aluejakoa Riistavesi/ Vehmersalmi pitäisi tarkastella uudestaan.	
Siirtyvätkö asiat ja ideat keskustelusta toteutuksen tasolle keskeisen kaupunkialueiden kaupunginosien edustajille järjestettävissä dialogeissa (dia 26). Keskustelut ovat tärkeitä, mutta kuka ottaa kopin asioiden loppuunsaattamisesta, kun keskustelemassa on monta eri tahoa erilaisilla tulokulmilla? Kuka hakee rahoitusta, kun alueella on monta toimijaa, joilla kuitenkin on yhteinen agenda kaupunginosan kehittämiseksi ja alueen asukkaiden osallisuuden lisäämiseksi? Mikä esitetyistä rahoituskanavista (yleisavustus, talkooraha vai tuotantotuki/yhteisöavustus) (dia 23) on se, minkä puoleen käännetään, kun keskeiselle kaupunkialueelle ei ole omaa korvamerkittyä rahaa?	Kaupungilla on käytössä useita erilaisia avustusmuotoja ja vuosittain kansalaistoiminnan palveluista jaetaan n. 3.6 milj.€ avustuksia erilaisille toimijoille niin maaseutualueille kuin kaupungin keskustan alueille. Suunnitelmissa on myös jatkaa Meidän Kuopio-tuen /ent. tuotantotuki) myöntämistä ympäri vuoden yhteisöllisen toiminnan tukemiseen.
35. Käärmelahden kyläyhdistys ry	
Lausunnon tiivistelmä ja kehittämis ehdotukset	Vastine
Osallisuusmallin mukaisesti yhdistykset voivat hakea kaupungilta toimintarahoitusta kolmen eri avustuksen kautta. Esitetty uudistettava yhteisöavustus suoraan kaupungin kautta näyttäytyy byrokraattisempana. Yhteisöavustukseen on ehdotettu toimitettavaksi samat liitteet, jotka tulee jo nykyään toimittaa yleisavustuksen osalta. Miksi päällekkäiset liitteet tulee toimittaa? Kokemukset yleisavustuksen ja talkoorahan osalta ovat myönteisiä. Kokemukset aiemmin pitäjäraatien kautta haettujen yhteistyöavustusten hakemisesta ovat myös positiivisia. Tilitys on ollut myös näppärä hoitaa laskuhotellin kautta. Tämän osalta ainoa negatiivinen kokemus on ohjelman hyväksymien liitetiedostojen koko. Kun avustukset on haettu suoraan pitäjäraadilta,	Nykyisen toimintasäännön mukaan pitäjäraadit eivät ole avustuksen myöntäjiä vaan ovat olleet yhteistyökumppanina erilaisilla alueen toiminnoissa. Kaupungilla on käytössä useita erilaisia avustusmuotoja ja vuosittain kansalaistoiminnan palveluista jaetaan n. 3.6 milj.€ avustuksia erilaisille toimijoille niin maaseutualueille kuin kaupungin keskustan alueille. Suunnitelmissa on myös jatkaa Meidän Kuopio-tuen /ent. tuotantotuki) myöntämistä ympäri vuoden yhteisöllisen toiminnan tukemiseen.

on myös raadit tämän osalta tietoisia, mitä eri kylillä tapahtuu.	
Maaseuturaati on hyvä uusi nimitys pitäjäraadeille.	
Aluejako Vehmersalmi/Riistaveden raadin osalta on merkillinen. Maaseuturaateja ei tulisi muodostaa asukaslukuperusteisesti vain alueperusteisesti. Keinotekoiset rajat eivät tuo maaseuturaatien toimintaan luottamusta, yhteisöllisyyttä, aitoa yhteistyötä alueen toimijoiden kesken. Rahoituksen ei tule olla aluejakojen taustalla siten, että asukasmäärä raateihin pyritään tasapäistämään. Alueet ovat erityyppisiä, rahoituksen tarve on myös siten erityyppistä. Aluejaon uudelleen suunnittelu tulisi toteuttaa siten, että Vehmersalmen raatiin liitetyt itä-Kuopion alueet tulisi liittää Riistaveden raatiin.	Aluejakoa on muutettu. Ehdotettu uusi aluejako korostaa luonnollisia ja toiminnallisia rajoja.
Mikä lopulta jää maaseuturaatien tehtäväksi, se ei suoranaisesti esityksestä käy ilmi. Yhteistyöavustuksia koordinoimalla raadit ovat olleet esimerkiksi meidän kyläyhdistyksen kanssa aidossa yhteistyössä tapahtumissa mukana.	Nykyisen toimintasäännön mukaan pitäjäraadit eivät ole avustuksen myöntäjiä vaan ovat olleet yhteistyökumppanina erilaisissa alueen toiminnoissa. Maaseuturaadit toimivat yhteistyössä alueen asukkaiden ja toimijoiden kanssa.